

7-8 EYLÜL 2024

III. BİLSEL ULUSLARARASI KORYKOS BİLİMSEL ARAŞTIRMALAR VE İNOVASYON KONGRESİ

BİLSEL CONGRESS

MERSİN

astana yayınları

https://bilselkongreleri.com

CONGRESS ID

CONGRESS TITLE

3. BİLSEL INTERNATIONAL KORYKOS SCIENTIFIC RESEARCHES AND INNOVATION CONGRESS

DATE and PLACE

07-08 SEPTEMBER, 2024

MERSİN/ TÜRKİYE

GENERAL COORDINATOR

Dr. Bahar ALTUNOK

EDITOR

Dr. İlyas ERPAY

ORGANIZING COMMITTEE

Chairman of the Organizing Committee

Dr. İlyas ERPAY

University Academician Representative

Doç. Dr. Ömer Faruk CAN
Dicle Üniversitesi
Doç. Dr. Yavuz Selim KAFKASYALI
Kafkas Üniversitesi
Doç. Dr. Melahat BABAYEVA
Azerbaycan Devlet Pedagoji Üniversitesi
Dr. Derya KARATAŞ
Kahramanmaraş Sütçü İmam Üniversitesi-Türkiye
Dr. Erdem AYYILDIZ
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi- Türkiye

Members

Prof. Dr. Margherita Mori
Doç. Dr. Mehmet Veysi BABAYİĞİT
Doç. Dr. Hasan TELLİ
Assoc. Prof. Noorsidi Aizuddin Mat Noor
Doç. Dr. Özge TEMİZ
Dr. Iosefina Blazsani-Batto
Dr. Oljana Hoxhaj
Dr. Murat GENÇ
Öğr. Gör. Murat ÇELİK

PARTICIPANTS COUNTRY

Albania/Algeria/Argentina/Azerbaijan/Brazil/Canada/Hungary/India/Indonesia/Iran/Italy/Jordan Kosovo/Moldova/Morocco/N. Macedonia/Nigeria/Pakistan/Romania/Serbia/Ukraine/USA

ORGANIZATION

BİLSEL

https://bilselkongreleri.com

All rights of this book belong to ASTANA PUBLICATIONS. Authors are responsible both ethically and juridically

Release Date: 25 SEPTEMBER 2024

Bu kitabın tüm hakları ASTANA YAYINLARI yayınevine aittir. Kitap ticari bir kar amacı gütmemektedir.

Yayın Tarihi: 25 EYLÜL 2024

ISBN:

978-625-6125-13-1

SCIENTIFIC COMMITTEE

Prof. Dr. Arinova Olga
Karaganda Buketov University-Kazakhstan
Prof. Dr. Hassan ZARIOUH
Mohammed I University, Oujda Morocco
Prof. Dr. Isak Froumin
Constructor University Bremen-Germany
Prof. Dr. Kargin Sergali
Karaganda Buketov University-Kazakhstan
Prof. Dr. Kehinde Clement Lawrence
Walter Sisulu University Butterworth Campus -South Africa
Prof. As. Dr. Lindita DURMISHI
Aleksander Xhuvani University, Elbasan-Albania
Prof. Dr. Margherita Mori
University of L'Aquila, L'Aquila-Italy
Prof.Dr. Nana Jincharadze
European University-Georgia
Prof. Dr. Natalia Shchukina
Tiraspol Shevchenko State University-Republic of Moldova
Prof. Dr. Roza Nurtazina
L.n. Gumilyov Eurasian National University - Kazakhstan
Prof. Dr. Sadhna Jain
University of Delhi-India
Prof. Dr. Süleyman DÖNMEZ
Akdeniz Üniversitesi-Türkiye
Prof. Dr. Süleyman GEZER
Hitit Üniversitesi-Türkiye
Prof. Dr. Yusuf ÖZKIR
Medipol Üniversitesi -Türkiye
Doç. Dr. Abdullah ALPEREN
Çanakkale Üniversitesi -Türkiye
Doç. Dr. Abdrasheva Banu
Karaganda Buketov University-Kazakhstan
Doç. Dr. Abdulkerim DİLER
Atatürk Üniversitesi-Türkiye
Doç. Dr. Akhmedova Feruza Medetovna
National University of Uzbekistan named after Mirzo Ulugbek-Uzbekistan
Doç. Dr. Akın KIRBAŞ
Atatürk Üniversitesi-Türkiye
Doç. Dr. C. Vijai
Vel Tech Rangarajan Dr. Sagunthala R& D
Institute of Science and Technology-India
Doç. Dr. Dzhamalieva Gaziza
Karaganda Buketov University-Kazakhstan
Doç. Dr. Gökçe CEREV
Kocaeli Üniversitesi-Türkiye
Doç. Dr. Hasan TELLİ
Mersin Üniversitesi-Türkiye
Doç. Dr. Erdal AYDOĞMUŞ
Kırgızistan-Türkiye Manas Üniversitesi-Kırgızistan

Doç. Dr. İlyas ERPAY
Siirt Üniversitesi-Türkiye
Doç. Dr. Kanat Bazarbayev
Ahmet Yesevi Üniversitesi-Kazakistan
Doç. Dr. Kendirbekova Zhanar
Karaganda Buketov University-Kazakhstan
Doç. Dr. Mambetalina Aliya Saktaganova
L.N. Gumilyov Eurasian National University-Kazakhstan
Doç. Dr. H.Burçin HENDEN ŞOLT
Zonguldak Bülent Ecevit Üniversitesi-Türkiye
Doç. Dr. Mazhenova Rauan
Karaganda Buketov University-Kazakhstan
Doç. Dr. Naseem AKHTER
Shaheed Benazir Bhutto Women University-Pakistan
Doç. Dr. Nurlan Baigabylov
L.n. Gumilyov Eurasian National University-Kazakhstan
Doç. Dr. Nurzyinat Toktorbekova
Osh State University-Kyrgyzstan
Assoc. Prof. Noorsidi Aizuddin Mat Noor
Universiti Teknologi - Malaysia
Doç. Dr. Özkan AÇIŞLI
Atatürk Üniversitesi-Türkiye
Doç. Dr. Ramazan AKKIR
Tekirdağ Namık Kemal Üniversitesi-Türkiye
Doç. Dr. Yusuf Ziya GÖKÇEK
Marmara Üniversitesi-Türkiye
Dr. Anitha R.
Bharathi Women's College-India
Dr. Belkacem BELABBAS
Université Ibn Khaldoun - Tıaret-Algerıe
Dr. Binyam Zigta
Wachemo University-Ethiopia
Dr. Göksel ULAY
Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi-Türkiye
Dr. Hamid GADOURI
Khemis Miliana University-Algeria
Dr. Iosefina Blazsani-Batto
Babes-Bolyai University- Romania
Dr. İlker TÜRKMEN
Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi-Türkiye
Dr. Irina-Ana DROBOT
Technical University of Civil Engineering Bucharest-Romania
Dr. Murat GENÇ
Atatürk Üniversitesi-Türkiye
Dr. Oljana Hoxhaj
University "Ismail Qemali" of Vlora-Albania
Dr. Safa BEJOAUI
University of Tunis El Manar-Tunisia

3. BİLSEL INTERNATIONAL KORYKOS SCIENTIFIC RESEARCHES AND INNOVATION CONGRESS

07-08 SEPTEMBER, 2024
MERSİN/TÜRKİYE

CONGRESS PROGRAM

Join Zoom Meeting ID: 874 9039 9955

Passcode: 597963

Join Zoom Meeting

https://us06web.zoom.us/j/87490399955?pwd=aVUUsc4YIre08FbfgtimFihPHmh95W.1

PARTICIPATING COUNTRIES

Albania/Algeria/Argentina/Azerbaijan/Brazil/Canada/Hungary/India/Indonesia/Iran/Italy/Jordan Kosovo/Moldova/Morocco/N. Macedonia/Nigeria/Pakistan/Romania/Serbia/Ukraine/USA

NUMBER OF INTERNATIONAL PARTICIPANTS: 82
NUMBER OF TURKEY PARTICIPANTS: 77

IMPORTANT

To be able to make a meeting online, login via https://zoom.us/join site, enter ID instead of "Meeting ID or Personal link Name'' and solidify the session.
The presentation will have 10 minutes .
The Zoom application is free and no need to create an account.
The Zoom application can be used without registration.
The application works on tablets, phones and PCs.
Speakers must be connected to the session 10 minutes before the presentation time.
All congress participants can connect live and listen to all sessions.

TECHNICAL INFORMATION

Make sure your computer has a microphone and is working.
You should be able to use screen sharing feature in Zoom.
Attendance certificates will be sent to you as pdf at the end of the congress.

ÖNEMLİ

Kongremizde Yazım Kurallarına uygun gönderilmiş ve bilim kurulundan geçen bildiriler için online (video konferans sistemi üzerinden) sunum imkanı sağlanmıştır.
Online sunum yapabilmek için https://zoom.us/join sitesi üzerinden giriş yaparak "Meeting ID or Personal Link Name" yerine ID numarasını girerek oturuma katılabilirsiniz.
Sunumlar için 10 dakika süre ayrılmıştır.
Zoom uygulaması ücretsizdir ve hesap oluşturmaya gerek yoktur.
Zoom uygulaması kaydolmadan kullanılabilir.
Uygulama tablet, telefon ve PC'lerde çalışmaktadır.
Sunum yapacakların sunum saatinden 10 dk önce oturuma bağlanmış olmaları gerekmektedir.
Tüm katılımcılar oturumlara online katılıp dinleyebilir.

Kongreye katılım zorunludur, katılım sağlamayan katılımcılarımıza Kongre Katılım Belgesi gönderilmeyecektir.

TEKNİK BİLGİLER

Bilgisayarınızda çalışır durumda mikrofon bulunmalıdır.
Zoom'da ekran paylaşma özelliği kullanılabilmelidir.
Katılım belgeleri kongre sonunda tarafınıza pdf olarak gönderilecektir.

08.09.2024
TÜRKİYE Local Time: 11:30-13:00

HEAD OF SESSION: Dr. Yusuf Kenan Atılgan

SESSION-1 HALL-2

AUTHORS	AFFILIATION	TOPIC TITLE
Dr. Öğr. Üyesi Hasan Ali BAŞARAN	*Karabük Üniversitesi*	*BİR MİT VE YANILSAMA OLARAK ÖZGÜR İRADE KAVRAMI ÜZERİNE*
Dr. Öğr. Üyesi Hasan Ali BAŞARAN	*Karabük Üniversitesi*	*TÖZ METAFİZİĞİNİN İZİNDE: TEKİLLİK Mİ İKİLİK Mİ?*
Dr. Öğretim Üyesi Halis DEDE	*Uşak Üniversitesi,*	*ARAPÇAYA GEÇMİŞ BAZI KÜRTÇE KELİMELER VE TAHLİLLERİ*
Dr. Yusuf Kenan Atılgan	*Muş Alparslan Üniversitesi,*	*İSLAM MEZHEPLERİ TARİHİ ALANINDA 2017-2023 YILLARI ARASINDA YAPILAN YÜKSEK LİSANS TEZLERİNİN TASNİF VE DEĞERLENDİRMESİ*
Dr. Yusuf Kenan Atılgan	*Muş Alparslan Üniversitesi,*	*ÇAĞDAŞ DÖNEM İSLAM MEZHEPLERİ TARİHÇİLERİNİN BEKLENEN KURTARICI/MEHDİ DÜŞÜNCELERİ*

İSLAM MEZHEPLERİ TARİHİ ALANINDA 2017-2023 YILLARI ARASINDA YAPILAN YÜKSEK LİSANS TEZLERİNİN TASNİF VE DEĞERLENDİRMESİ

Dr. Yusuf Kenan Atılgan
ORCID: 0000-0002-1971-7090
yusufkenanatilgan@gmail.com
Muş Alparslan Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Kelam Anabilim Dalı, Muş, Türkiye

Özet

Ülkemizde yüz civarında İlahiyat ve İslami İlimler Fakültesi bulunmaktadır. Özellikle 2007 yılı ve sonrasında kurulan yeni üniversitelerle birlikte akademisyen sayısı da artmıştır. Akademik faaliyetler sadece lisans düzeyinde kalmamış, yüksek lisans ve doktora eğitimine imkân sağlanmıştır. Bu bağlamda İslam Mezhepleri tarihi alanında da günümüz itibariyle yüz elli civarında doktora, altı yüz civarında da yüksek lisans tezi tamamlanmıştır.

Bildirimizde 2017-2023 yılları arasında İslam Mezhepleri Tarihi alanında yapılan yüksek lisans tezlerinin konu dağılımı ortaya konmaya çalışılmıştır. Çalışmaların İslam mezheplerinden hangilerinde yoğunlaştığı, şahıs ve dönem odaklı olup olmadığı, ekol ve akımlardan hangilerinin çalışıldığı, genel bir çalışma mı yoksa spesifik bir konu eksenli mi olduğu incelenmiştir. Söz konusu tezlerde sadece ülkemizde aktif ya da pasif akım, ekol ve mezhepler hakkında mı, İslam dünyası üzerinde mi yoksa tüm dünyada varlığı devam eden yapılar üzerinde mi çalışıldığı ortaya konmuştur.

İncelenen tezlerde İslam mezhepleri yanında, İslam mezheplerinin etkilendiği diğer din, kültür ve mezhepler ile İslam mezhebi iken sonradan İslam mezhebi olarak değerlendirmenin mümkün olmadığı din ve ekollere dönüşen anlayış ve inanç gruplarına da yer verildiği görülmüştür. En çok çalışmanın İslam İnanç mezheplerinin oluşum ve kurumsallaşma süreci ile şahıs, Ehl-i sünnet, Selefîlik, Şiilik, Alevîlik ve Bektâşîlik gibi konularda yapıldığı tespit edilmiştir. Yine tezlerin birçoğunun mezhep, ekol, akım, inanç ve olayların genel hatlarıyla işlendiği görülmüştür. Mezhep, şahıs ya da itikadi düşüncelerin karşılaştırıldığı çalışmalar daha yoğunluktadır. Önerimiz yapılan çalışmalar bir şekilde birbirinin tekrarı mahiyet arz etmekten uzaklaşmalı ve ortaya yeni bir ürün koymalıdır. Tezin hacmi değil içeriği dikkate alınmalı ve bilime katkı yapan bir sonuca ulaşmalıdır. Özellikle ülkemizde yaşatılan inanç ve çağdaş İslami akımlar üzerinde saha çalışması yapılarak mevcut olgu tespit edilmeli, süreç içerisinde meydana gelen değişmeler ortaya konmalıdır.

Anahtar Kelimeler: İslam Mezhepleri, İlahiyat, İnanç, Ekol, Tez.

CLASSIFICATION AND EVALUATION OF MASTER'S THESES IN THE FIELD OF THE HISTORY OF ISLAMIC SECTS BETWEEN 2017-2023

Dr. Yusuf Kenan Atılgan
ORCID: 0000-0002-1971-7090
yusufkenanatilgan@gmail.com
Muş Alparslan University, Faculty of Islamic Sciences, Department of Kalam, Muş, Turkey

Abstract

There are approximately one hundred Faculties of Theology and Islamic Sciences in Turkey. With the establishment of new universities, particularly after 2007, the number of academics has also increased. Academic activities have extended beyond the undergraduate level, providing opportunities for master's and doctoral studies. In this context, as of today, around one hundred and fifty doctoral dissertations and approximately six hundred master's theses have been completed in the field of the history of Islamic sects.

In our paper, we have attempted to present the distribution of topics of master's theses conducted in the field of the History of Islamic Sects between 2017 and 2023. The focus is on which Islamic sects have been emphasized, whether the studies are centered on individuals or periods, which schools of thought and movements have been explored, and whether the research is general or revolves around a specific topic. It has also been examined whether these theses focus solely on active or passive movements, schools, and sects within Turkey, or if they address structures that continue to exist within the Islamic world or globally.

The theses reviewed indicate that in addition to Islamic sects, other religions, cultures, and sects that have influenced Islamic sects, as well as belief groups that have evolved from being considered Islamic sects to religions or schools that can no longer be classified as Islamic, have been addressed. It was found that the most studied topics are the formation and institutionalization process of Islamic belief sects, and issues related to individuals, Ahl al-Sunnah, Salafism, Shiism, Alevism, and Bektashism. Additionally, many theses have dealt with the general outlines of sects, schools, movements, beliefs, and events. Studies comparing sects, individuals, or theological thoughts are more prevalent. Our recommendation is that the studies should avoid merely repeating one another and instead aim to produce new contributions. The focus should be on the content rather than the volume of the thesis, and the goal should be to achieve a result that contributes to science. Particularly in our country, fieldwork should be conducted on the beliefs and contemporary Islamic movements to identify existing phenomena and to reveal the changes that have occurred over time.

Keywords: Islamic Sects, Theology, Belief, School, Thesis.

Giriş

Bu çalışma 2018 yılında 2017 yılının bir kısmını da içerecek şekilde o güne kadar yapılan yüksek lisans tez çalışmaları üzerinde bir değerlendirme makalesi yayınlayan Prof. Dr. Ali Avcu'nun tespitleri ve önerilerinin (Avcu, 2018: 420) dikkatimizi çekmesi üzerine, süreç içerisinde bir değişim olup olmadığının tespit edilmesi gayesiyle yapılmıştır. Ayrıca şahıs merkezli, mezhep-ekol-akım merkezli, bunların teşekkül süreçleri, ülkemizle ilgili, İslam dünyasıyla ilgili, çağdaş gelişmeler, yeni yapılanmalar, tahlil ve tahkik çalışmaları ile konu dağılımı değerlendirilmeye çalışılacaktır. Ülkemizde eğitim gören öğrencilerin tamamlamış olduğu tezlerin dilleri ve konu dağılımları da değerlendirilmesi gereken bir durum olarak görülmektedir.

İlahiyat ve İslami İlimler Fakültelerinin sayılarının artışı ile doğru orantılı olarak akademisyen ve akademik çalışmaların sayısı da artmıştır. Makale, bildiri, söyleşi, doktora tez çalışmaları ve ilgili anabilim dalları koordinasyon toplantıları söz konusu sayısal artış ile uyumlu iken yüksek lisans çalışmalarında çok ciddi bir artış olduğu görülmektedir. 2017 yılına kadar üç yüz elli civarında olan yüksek lisans tez sayısı, 2017-2023 yılları arasında sadece yedi yıl içerisinde oldukça artmış, toplam iki yüz doksan altı adet yüksek lisan tezi tamamlanmıştır.

En fazla tez yapılan yıl 2019 yılıdır. Yıllara göre bitirilen tez sayıları şu şekildedir: 2017 de 19; 2018 de 27; 2019 da 87; 2020 de 38; 2021 de 33; 2022 de 53 ve 2023 de 39 adet.

Tez yapan kadın sayısı: 125; erkek sayısı: 171; Yabancı öğrenci sayısı: 35 adet olarak tespit edilmiştir.

En fazla tez yaptıran akademisyen Prof. Dr. Hanifi Şahin olmuştur. diğer akademisyenlerin ilgili yıllar arasında danışmanlığını yürüttüğü tez sayıları da şöyledir: Hanifi Şahin 14, Doğan Kaplan 13, Mehmet Ümit 13, Cemil Hakyemez 12, Yusuf Benli 12, Mehmet Çelenk 12, İbrahim Hakkı İnal 11, Metin Bozan 11, Ömer Faruk Teber 9, Sönmez Kutlu 9, Osman Aydınlı 9, Sayın Dalkıran 9, Halil İbrahim Bulut 9, Mehmet Keskin 9, Mustafa Ekinci 9, Hasan Gümüşoğlu 8, Mehmet Atalan 8, Saffet Sarıkaya 8, Ayhan Işık 7, Ümit Erkan 7, Sıddık Korkmaz 7, Harun Yıldız 6, Muharrem Akoğlu 6, Metin Bozkuş 6, Hasan Onat 5, Adem Arıkan 5, Burhanettin Kıyıcı 5, Kamile Ünlüsoy 5, Osman Karadeniz 5, Fevzi Rençber 5, Seyit Bahcıvan 5, Mehmet Dalkılıç 4, Mustafa Yalçınkaya 4, Orhan Aktepe 4, Ahmet Ak 4, M. Zeki İşcan 3, Ahmet Bağlıoğlu 3, Mehmet Ali Büyükkara 3, Mehmet Kalaycı 3, Muzaffer Tan 3, Kadir Gömbeyaz 2, Berat Sarıkaya 2, Ali Avcu 1, Abdullah Bülent Ünal 1 adet.

2017 yılında tamamlanan yüksek lisans tezleri

2017 yılı içerisinde çalışılan konulardan birisi klasik dönem üzerine çalışılmış, mezheplerin görüşlerine Kur'an'dan getirdikleri deliller hakkındadır. Yine klasik dönem ile doğrudan alakalı olan Şia-Ehl-i sünnet yakınlaştırması üzerine bir çalışma yapılmıştır. Yakın zamana dair tezlerden biri Osmanlıdan Cumhuriyete geçişte mezheplere bakış açılarına dair, diğeri Ortadoğu mezhep politikaları hakkında siyasal bakış sunan bir çalışmadır. Caferilik, Alevilik, Alevilik-Bektaşilik, Kütahya-Hisarcık Aleviliği, Yezidilik, Zeydiyye gibi inanç fırkalarıyla alakalı konular çalışılmıştır. Tahkim meselesi ve Mehdilik gibi kavramsal; Zemahşerî, Abdülkahir el-Bağdadi, Cehm b. Safvan, Muhammed Osman el-Irakî, ve Makalat Müellifleri hakkında şahıs odaklı tezler tamamlanmıştır. Doğrudan ülkemiz dışıyla ilgili Libya'da tasavvuf konulu tez çalışılmıştır.

Söz konusu çalışmalar şunlardır:

Nesrin Aksoy, Şiî-Sünnî takrîb çalışmaları, Danışman: Kamile Ünlüsoy

Semra Ceylan, Mezheplerin görüşlerini temellendirmede kullandıkları Kur'ân ayetleri (Muzaffer Razi örneği), Danışman: Hasan Onat

Ayşe Yaz, Tanzimat'tan Cumhuriyet'e Osmanlı müelliflerinin mezhep algısı, Danışman: Cemil Hakyemez

Kazım Karayiğit, Tarihi süreçte Ca'feriyye kavramı, Danışman: Abdullah Bülent Ünal

Feyzullah Dündar, Anadolu Aleviliğinde tevellâ ve teberrâ inancı, Danışman: Sayın Dalkıran

Halenur Demir, Zeydiyye fırkası ve tekfir, Danışman: Hasan Gümüşoğlu

Yusuf Sansarkan, İslam düşünce geleneğinde tahkim meselesi ve mezhebi ekoller üzerindeki etkisi, Danışman: Mehmet Çelenk

Seyit Aslan, Ortadoğu coğrafyasında mezhep politikaları: Türkiye, İran ve Suudi Arabistan örneği, Danışman: Harun Yıldız

Esra Gülnihal, 2017 Yezidiliğin oluşum ve kurumsallaşma sürecinde tasavvufun etkisi, Danışman: Metin Bozan

Sangar Ali Rasool, 2017 Abdülkâhir el-Bağdâdî ve itikadi İslam mezhepleri, Danışman: Metin Bozan

Derya Yıldız Işılak, 2017 Makalat müelliflerine göre ilk ihtilaf konuları, Danışman: Muharrem Akoğlu

Osman Çamur, Cehm b. Safvan'ın itikadî görüşleri ve tesirleri, Danışman: Yusuf Benli

Samet Karahüseyin, Alevî-Bektaşîlikte hurufîliğin etkisi (Alevî-Bektaşî klasik metinler örneği) Danışman: Yusuf Benli

Hend Mustafa Elzalıtni, İslam akaidinde mehdilik fikri, Danışman: Mehmet Atalan

Azelden Saad Nsıb, Libya'da tasavvuf ve sufilik, Danışman: Mehmet Atalan

Duran Eski, Ebû Muhammed Osman el-Irakî'nin Fıraku'l-Müfterika adlı eseri ve İslam mezhepleri tarihi açısından bir değerlendirme, Danışman: Adem Arıkan

Hüseyin Rahmi Köse, Zemahşerî'nin El-Minhâc Fî Usûli'd-Dîn adlı eseri bağlamında Usûl-i Hamse'ye dair görüşleri, Danışman: Seyit Bahcıvan

Mustafa Ceylan, Şeyh Çakır Köyü (Kütahya-Hisarcık) Alevîliği, Danışman: Saffet Sarıkaya

Necan Dündar, 1950'den günümüze (2012) kadar İslam düşüncesinde Türkçe'ye çevrilen eserlerin bibliyografya denemesi, Danışman: Saffet Sarıkaya

2018 yılında tamamlanan yüksek lisans tezleri

Ebû Reşîd en-Nîsâbûrî, Dârimî, Veli Nasr, Erol Güngör, Raşid el-Gannuşi, Seyfuddin el-Amedî, Kâsım er-Ressî ve İbnü'l-Melâhimî el-Hârezmî gibi şahıs odaklı çalışmalar yanında Mâturîdî-Nesefî ve eserleri üzerinden karşılaştırma, Eş'arilik-Malikilik ilişkisi ile Mu'tezile-Şia etkileşimi hakkında tezler yapılmıştır. Acâride fırkası, Nusayrilik, Alevilik-Bektaşilik, Dede Garkın Ocağı, Aşura merasimleri üzerine, Hacıbektaş Alevileri, Kadıyanilik gibi inanç grupları endeksli çalışmalar tamamlanmıştır. Keramet kavramı ile Kadıyanilerde Vahiy kavramı kavramsal çalışma olarak yazılmıştır. Siyaset ile bağlantılı olarak; Cumhuriyet dönemi Alevi toplum devlet ilişkisi, Erenköy Cemaati örneğinde din-siyaset ilişkisi ile 1960'lı yıllar dini akımlar gibi çalışmalar yapılmıştır. Libya'da senusilik hareketleri ile Afganistan'da Şiilik gibi dış ülkelerdeki inanç ve hareketler hakkında yapılan çalışmalar yanında el-Milel ve'n-Nihal ile 'el-Kenzu'l-Hafî fî İhtiyârâti's-Safî' adlı kitaplar üzerine de tezler bitirilmiştir.

Söz konusu çalışmalar şunlardır:

Edip Yılmaz, Ebû Reşîd en-Nîsâbûrî'nin Mu'tezile mezhebindeki yeri ve belli bazı fikirleri, Danışman: M. Zeki İşcan

Ayşe Gül Öz, Hâricî fırkalarından Acâride'nin doğuşu ve görüşleri, Danışman: Ömer Faruk Teber

Fatıma Nur Demir, Mâturîdî-Nesefî karşılaştırması Kitâbü't-Tevhîd ve Bahru'l-Kelâm ile Kitâbü't-Temhîd bağlamında, Danışman: Sönmez Kutlu

Saadet Can, Günümüz Şii uyanış tartışmaları: Veli Nasr örneği, Danışman: Sönmez Kutlu

Hasan Basri Demirer, Hicrî III. Asırda Mu'tezile-Şia etkileşimi, Danışman: Cemil Hakyemez

Muharrem Erdem, Alevi-Bektaşi menâkıbnamelerine göre Alevilik, Danışman: Osman Aydınlı

Yasin Doğan, Kâdiyânîlik ve Gulam Ahmed'in dini-siyasi iddiaları, Danışman: Metin Bozkuş

Adem Doğan, Erol Güngör'de dini düşünce boyutu, Danışman: Metin Bozkuş

Aysel Öztürk, Râşid el-Gannûşî ve siyaset anlayışı, Danışman: Ahmet Bağlıoğlu

Hasan Sefa Turan, Mütekaddimîn Dönemi Ehl-i sünnet kelâmcılarına göre kerâmet, Danışman: Sayın Dalkıran

Zeynep Sena Kaya, İran'da âşûrâ merasimleri ve tarihsel gelişimi, Danışman: Mehmet Çelenk

Gul Mohammad Sultanoghlı, Afganistan'da Şiîlik tarihi ve Hazaralar, Danışman: Mehmet Çelenk

Nebiye Aydın, Cumhuriyet Dönemi Alevî toplumunun devlet ile ilişkileri ve Alevî açılımı, Danışman: Mehmet Çelenk

Metin Çap, 1960'lı yıllar sonrası dini akımlar: Nesil Grubu örneği, Danışman: İbrahim Hakkı İnal

Taha Hussein Abdullah Abdullah, Seyfuddin el-Amedî ve İslam mezhepleri konusundaki görüşleri, Danışman: Metin Bozan

Salih Kalkan, Zeydiyye'nin teşekkülünde Kâsım er-Ressî, Danışman: Muharrem Akoğlu

Aıdar Zeınelov, Hacıbektaş ilçesindeki Alevîlerin inanç esasları ve dinî uygulamaları, Danışman: Muharrem Akoğlu

Mohamed. El.Masrati Raslan, Libya'da Senusilik hareketi, Danışman: Mehmet Atalan

Aısha Abulqasem Khalıfa Ajjouat, Tarihsel süreçte Eş'arilik Malikilik ilişkisi, Danışman: Mehmet Atalan

Mohammed Meelad Saeıd Salım, Safiyuddin Ebu Muhammed el-Kirmani'nin 'el-Kenzu'l-Hafî fî İhtiyârâti's-Safî' adlı kitabı'nın 115. babının inceleme ve tahkiki, Danışman: Mehmet Atalan

Sunay Yıldırım, Nusayr'ilik ve Nusayrîliğin teşekkül sürecinde Hamdân el-Hasîbî'nin yeri, Danışman: Mehmet Atalan

Mahmut Güleş, Dede Garkın Ocağı (Malatya örneği), Danışman: Mustafa Ekinci

Mikail Yaşar, İbnü'l-Melâhimî el-Hârezmî'nin imâmet anlayışı, Danışman: Mehmet Ümit

Mustafa Yüce, Şehristânî'nin el-Milel ve'n-Nihal adlı eserine göre Şîa ve görüşleri, Danışman: Ümit Erkan

Barış Ermiş, Günümüz dini grupların siyasetle ilişkisi (Altınoluk/Erenköy Cemaati), Danışman: Saffet Sarıkaya

Ramazan Tuncer, Dârimî'nin bazı mezhepleri eleştirisi (er-Red 'ale'l-Cehmiyye bağlamında), Danışman: Saffet Sarıkaya

Fatih Yenilmez, Kadıyanilerde vahiy algısı, Danışman: Saffet Sarıkaya

2019 yılında tamamlanan yüksek lisans tezleri

Şahıs odaklı otuz altı çalışma tamamlanmıştır: Aliya İzzetbegoviç ve İbn Hazm hakkında ikişer diğer isimler hakkında birer çalıma vardır: Ebû Hanîfe, Muhakkık Hillî, İbn Teymiyye, Küleynî, Malik bin Nebi, St. John Bridger Philby, Âyetullah Humeyni, Ya'kûb b. Abdüllatif, Molla Musa El-Celâlî, Muhtâr es-Sekafî, Ali Şeriat, Ebû Sâlim El-Ayyâşî, Tabâtabâî, Kılıçzâde Hakkı, İbn Cemâa, Ebû'l Hüseyin el-Hayyât, Mehmet Akif Ersoy, Şemseddin ed-Dameğânî, Taberî ve Ya'kubî, Şehristânî ve İmam Birgivî, Çerkeşîzâde Mehmed Tevfik Efendi, Dırâr B. Amr, İbnü'r-Râvendi, Ebu'l-a'lâ el-Mevdûdî, Ethem Ruhi Fığlalı, Mustafa Öz, Nurettin Topçu, Aliya İzzetbegoviç, Ebu'l-Leys Es-Semerkandî, Tahir Harimi Balcıoğlu, Mehmet Şemseddin Günaltay.

Eser tahkik-tahlil ve düşünce üzerine yapılan tezler on iki tanedir: Kâşifü'l- Esrâr ve Dâfiul'l-Eşrâr, Evâilü'l-Makâlât, Nehcu'l Belâğa, el-Fark Beyne'l-Fırak, Makâlât'ü'l-İslâmiyyîn, Kitabu'l-Akdes, Zübdetü'l-Akâid Nuhbetü'l-Fevâid, Risâle li Hakkı'z-Zenâdıka, Tefsîrü'l-Menâr, Tabsiratü'l-Avâm, el-Maârif.

Mezhep, fırka, akım ve anlayışlar üzerine yapılan çalışma sayısı yirmi sekiz adettir. Selefilik, Nusayrilik ve Alevî-Bektâşî kaynakları üzerine üçer, Hâricîlik, Neccâriyye ve Bâtınîlik üzerine ikişer adet tez yapılırken birer adet yapılan tezler şunlardır: Cebriyye, Bahailik, Antalya Türkmen Alevileri, Bingöl'de Alevilik, Anadolu Aleviliği, Anadolu Aleviliği ve Bektaşilik ilişkisi, Abdal-Alevilik ilişkisi, Alevilik-Bektaşilik, Şia, Fıraku'ş-şîa, İmamiyye Şiası, Maturidilik, Mâturîdî-Mu'tezile karşıtlığı, yeni Selefilik.

Kavram ve inanç ilkeleri çerçevesinde yapılan çalışmalar ise ikisi şefaat hakkında olmak üzere dokuz adet olup şu şekildedir: Mehdî, Emr-i bi'l ma'rûf ve nehy-i ani'l münker, DEAŞ, Şiî imamet nazariyesi, kadın imgesi, hilâfet, İslamofobi,

Klasik konu olarak; Ehl-i Hadis ve Ehl-i Rey'in görüşlerinin karşılaştırılması ve Hicrî ilk iki yüzyılda siyâsî, îtikâdî İslam mezhepleri olarak iki tez çalışılmıştır. ülke dışı inanç olgusu üzerine de bir adet çalışma yapılmıştır: Almanya'da radikal dini gruplar.

Söz konusu çalışmalar şunlardır:

Abdullah Aydemir,, Ebû Hanîfe'nin din anlayışında Re'yin yeri, Danışman: Kamile Ünlüsoy

Elif Topcu, Akide ve ideoloji bağlamında çağdaş Selefilik, Danışman: M. Zeki İşcan

Hasan Apaydın, Nehcu'l Belâğa'nın kaynakları, inşa süreci ve Şiilik üzerindeki tesiri, Danışman: Hasan Onat

Mukadder Zanco, Antalya Türkmen Alevileri'nde dini ve sosyal hayat, Danışman: Ömer Faruk Teber

Münire Gözde Aygın, XX. Yüzyılda Amerika Birleşik Devletleri'nde Selefîlik, Danışman: Sönmez Kutlu

Gülten Çam, İbn Hazm'ın zâhirîlik anlayışı ve mezhep eleştirilerine yansımaları, Danışman: Sönmez Kutlu

Zübeyde Kafesci, İshak Efendi'nin Kâşifü'l- Esrâr ve Dâfiul'l-Eşrâr adlı eserinin İslam mezhepleri tarihi açısından değerlendirilmesi, Danışman: Cemil Hakyemez

Neriman Büyükçorak, İslam mezhepleri tarihi kaynakları açısından Cebriyye, Danışman: Cemil Hakyemez

Gülay Kunduracı, İslam kültüründe Mehdî'nin gelişinin tarihlendirilmesi, Danışman: Cemil Hakyemez

Ahmet Topcu, İslam mezhepleri tarihi açısından Şeyh Müfîd'in Evâilü'l-Makâlât'ı, Danışman: Cemil Hakyemez

Fatıma Rumeysa Yüksel, Ebu'l-muîn en-Nesefî bağlamında Mâturîdî gelenekte Mu'tezile karşıtlığı, Danışman: Osman Aydınlı

Yunis Balta, Tahir Harimi Balcıoğlu'nun hayatı, eserleri ve düşünce dünyası, Danışman: Metin Bozkuş

Nuri Can Akbaba, İslam mezheplerinde Emr-i bi'l ma'rûf ve nehy-i ani'l münker yöntemi, Danışman: Metin Bozkuş

Şüheda Yıldırım, Aliya İzzetbegoviç'in din ve siyaset anlayışı, Danışman: Ahmet Bağlıoğlu

Refik Öztürk, Gençlerin ahiretle ilgili düşüncelerinin kelâmî açıdan değerlendirilmesi (Uşak Üniversitesi örneği), Danışman: Sayın Dalkıran

Yassine İbrahim Mahamat, Kelam ilminde insanın mahiyeti, vazifesi ve akibeti (Risale-i Nur örneği), Danışman: Sayın Dalkıran

Yasin Sertkaya, Nusayrîlikte mezhebe kabul töreninin tarihi ve sosyolojik tahlili, Danışman: Sayın Dalkıran

Abdurrahim Gültekin, Nusayrîlikte Selmân-ı Fârisî'nin rolü, Danışman: Sayın Dalkıran

Fatma Soylu, Muhakkık Hillî'ye göre imâmet doktrini, Danışman: Hanifi Şahin

Tarık Akyol, İbn Teymiyye düşüncesinde Ehl-i Beyt, Danışman: Hanifi Şahin

Büşra Günsüz, İlk dönem şiî kaynaklarda imâmın nitelikleri: Küleynî örneği, Danışman: Hanifi Şahin

Enes Deligöz, Anadolu Aleviliği üzerine düşünceler: Esat Korkmaz örneği, Danışman: Hanifi Şahin

Oğuz Üzer, Almanya'da radikal dini gruplar, Danışman: Hanifi Şahin

Hilmi Topcu, Bağdâdî'nin itikâdî-kelâmî mezheplerin sahâbe algılarını takdimi –el-Fark Beyne'l-Fırak bağlamında-, Danışman: Hasan Gümüşoğlu

Ramazan Karakaya, Eşʿarî'nin Makâlât'ü'l-İslâmiyyîn'i bağlamında İtikâdî mezheplerin Kur'ân anlayışı, Danışman: Hasan Gümüşoğlu

Muhammed Üsame Karadeniz, Muhtâr es-Sekafî'nin görüşleri ve Şiî fırkalara etkisi, Danışman: Hasan Gümüşoğlu

Ulukbek Kalandarov, Selefîliğin Kırgızistan'a girişi ve faaliyetleri, Danışman: Mehmet Çelenk

Muhammet Ali Dilmaç, Kitabu'l-Akdes'e Göre Bahâilik ve Kitabu'l-Akdes'in Bahâi literatüründeki yeri, Danışman: Mehmet Çelenk

Mustafa Koç, Abbasîler Dönemi Hâricî hareketleri, Danışman: Harun Yıldız

Cemil Uysal, Mezhepler tarihi literatüründe Hüseyin Bin Neccâr ve Neccâriyye, Danışman: İbrahim Hakkı İnal

Asiye Yücel, İslamcı söylemde kadın imgesi: Kadın ve Aile Dergisi örneği, Danışman: İbrahim Hakkı İnal

Cebrail Küllü, Sunkuri'nin Zübdetü'l-Akâid Nuhbetü'l-Fevâid adlı eserinin tahlil ve değerlendirilmesi, Danışman: Halil İbrahim Bulut

Amine Çelik, Bir Osmanlı müellifi olarak Ya'kûb b. Abdüllatif'in ilmi şahsiyeti ve islam mezheplerine bakışı, Danışman: Halil İbrahim Bulut

Hüseyin Güler, Molla Musa El-Celâlî'nin hayatı, eserleri ve İslam mezheplerine bakışı, Danışman: Metin Bozan

Zehra Akgönül, Şiî imamet nazariyesinin kadim din ve kültürlerle mukayesesi, Danışman: Metin Bozan

Atike Çiçek, Malik bin Nebi'de sömürgecilik olgusu, Danışman: Metin Bozan

Zeynep Uslu, Batıni dini yapılanmalarda döngüsellik, Danışman: Metin Bozan

Mücahit Çayır, İslam mezheplerinde tefaduliyet tartışması: İbn Hazm örneği, Danışman: Mehmet Dalkılıç

Leyli Sedef Kalaycı, Harry St. John Bridger Philby: Hayatı ve Vehhâbî Devleti'nin kuruluşundaki rolü, Danışman: Mehmet Dalkılıç

Cihan Güler, Âyetullah Humeyni (1902/1989) ve imâmet bağlamındaki görüşleri, Danışman: Muharrem Akoğlu

Samet Gündoğdu, Ehl-i Hadis ve Ehl-i Rey'in görüşlerinin karşılaştırılması, Danışman: Yusuf Benli

Halime Alıcı, İbn Kuteybe'nin (276/889) el-Maârif'inde yer alan Şîa listesindeki isimlerin Şîa'ya nispet edilmeleri açısından incelenmesi, Danışman: Yusuf Benli

Zeynep Selim, Mu'tezilî düşüncenin seyrinde Ebû'l Hüseyin el-Hayyât'ın (300/913) yeri, Danışman: Yusuf Benli

Osman Cebeci, Mehmet Akif Ersoy'un İslamcılıkla ilişkisi (1873-1936), Danışman: Yusuf Benli

Sara Akdağ, Bâtınîlik'te nübüvvet anlayışı, Danışman: Mustafa Yalçınkaya

Ersoy Şentürk, DEAŞ ve itikad anlayışı, Danışman: Orhan Aktepe

Yalçın Yoncalık, Tabsiratü'l-Avâm adlı eserde Şiî fırkalar ile ilgili görüşler, Danışman: Adem Arıkan

Tahir Karaman, Mehmet Şemseddin Günaltay'ın dini ve siyasi görüşleri, Danışman: Berat Sarıkaya

Mustafa Halil Özer, Harici zihniyetin itikadi zemini ve günümüzde bu zihniyeti sürdüren akımların analizi, Danışman: Berat Sarıkaya

Sadıq Ibrahım Azız, Hicri IV. asırda Ehl-i Sünnet ve Şia çatışmasının mezhepler tarihi yazıcılığına etkisi (Taberî ve Ya'kubî örneği), Danışman: Mehmet Keskin

Ferdi Tatlı, Tefsîrü'l-Menâr'da itikâdî ve siyâsî mezheplerle ilgili kavramlar, Danışman: Mustafa Ekinci

Mehmet Kurt, İtikadî mezheplerde şefaat anlayışı, Danışman: Mustafa Ekinci

Ahmet Öztürk, İbn Cemâa'nın haberî sıfat anlayışı, Danışman: Burhaneddin Kıyıcı

Muhammet Bayrak, Din kültürü ve ahlak bilgisi ders kitaplarındaki Alevilik-Bektaşilik konularına ilişkin Alevi-Bektaşilerin değerlendirmeleri-Başakşehir/Güvercintepe örneği-, Danışman: Mehmet Ümit

Kamil Seyidov, Ali Şeriati'nin Şiîliğe yönelik açılım arayışları, Danışman: Mehmet Ümit

Hülya Çilek, Kılıçzâde Hakkı'ya göre peygamberlik, Danışman: Mehmet Ümit

Cengiz Yılmaz, Ebû Sâlim El-Ayyâşî ve Tekfîre ilişkin görüşleri, Danışman: Mehmet Ümit

Ayşe Yüksel Yılmaz, Tabâtabâî'nin el-Mîzân tefsirinde Hz. Adem -yaratılışı ve hayatı-, Danışman: Mehmet Ümit

Faruk Mergen, İbn Kemal Paşa'nın 'Risâle li Hakkı'z-Zenâdıka' adlı eseri bağlamında Râfıza ve zındıklara ilişkin görüşleri, Danışman: Mehmet Ümit

Şeyma Aydın, Şemseddin ed-Dameğânî ve itikâdî İslâm mezheplerine yaklaşımı, Danışman: Mehmet Ümit

Mevlüt Çakmak, Şehristânî ve İmam Birgivî'nin İslam mezheplerini tasnifi, Danışman: Ahmet Ak

Niyazi Ünal, İmam Mâturîdî, İmam Eş'arî ve Kâdî Abdülcabbar'a göre şefaat inancı, Danışman: Ahmet Ak

Muhammet Yıldız, Çerkeşîzâde Mehmed Tevfîk Efendi'nin Kelâmî görüşleri, Danışman: Ayhan Işık

Seval Bal, Çağdaş İslâm düşüncesinde öze dönüş (yeni selefilik bağlamında), Danışman: Osman Karadeniz

Fahri Gemici, Son dönem Osmanlı düşüncesinde hilâfet meselesi (Pîrîzâde Mehmed Sâhib örneği), Danışman: Osman Karadeniz

İlyas Yıldız, Dırâr B. Amr ve İslam mezhepleri ile ilgili görüşleri, Danışman: Osman Karadeniz

Hatice Bozkurt, Ethem Ruhi Fığlalı'nın mezhepler tarihçiliği, Danışman: Osman Karadeniz

Şeyma Konca, Şia'da nübüvvet ve imamet inancı, Danışman: Osman Karadeniz

Abdulnasır Bural, Tarihsel ve kültürel boyutlarıyla Bingöl'de Alevilik, Danışman: Fevzi Rençber

Şehmus Cankurt, Mustafa Öz'ün hayatı, eserleri ve İslam mezhepleri tarihi alanındaki yeri, Danışman: Fevzi Rençber

Ayşe Sarıtaç, Ebu'l-Leys Es-Semerkandî hayatı eserleri ve mâturîdîyyedeki yeri, Danışman: Seyit Bahcıvan

Rumeysa Albayrak, İmamiyye Şiasında imamet delili olarak Gadir-i Hum, Danışman: Seyit Bahcıvan

Hafize Büyükçelebi, Anadolu Aleviliği ve Bektaşilik ilişkisi, Danışman: Doğan Kaplan

Halil İbrahim Coşkun, Ebu'l-a'lâ el-Mevdûdî'nin imamet anlayışı, Danışman: Doğan Kaplan

Meryem Bayram, Aliya İzzetbegoviç'in İslamlaşma anlayışı, Danışman: Doğan Kaplan

Fethullah Etyemez, Abdal-Alevilik ilişkisi Konya merkez Yenimahalle ve Doğanlar mahallesi örneği, Danışman: Doğan Kaplan

Cihan Erdoğan, Alevî-Bektâşî klasiklerine göre Hak Muhammed Ali inancı (Karşılaştırmalı bir inceleme), Danışman: Ümit Erkan

Nebi Tarhan, Alevi-Bektaşi kaynaklarında ahiret inancı, Danışman: Ümit Erkan

Ahmet Gümüş, Alevî-Bektâşî kaynaklarına göre ibadetler (karşılaştırmalı bir inceleme), Danışman: Ümit Erkan

Mahmut Sinan Albayrak, Nevbahtî'nin Fıraku'ş-şîa adlı eserine göre şîa ve görüşleri, Danışman: Ümit Erkan

Bilal Akpınar, Bahai mezhebinde Mehdilik algısı, Danışman: Saffet Sarıkaya

Elif Pınarcık, Nurettin Topçu'nun din, ahlâk ve siyâset anlayışı, Danışman: Sıddık Korkmaz

Rumeysa Balcı, İbnü'r-Râvendi'nin dinî ve mezhebî görüşleri, Danışman: Sıddık Korkmaz

İsmail Çevik, XII.-XIII. yüzyıllarda Maturidiliğin Irak, Suriye ve Anadolu'da yayılışı, Danışman: Sıddık Korkmaz

Sıddıka Yılmaz, İslamofobinin yükselmesinde aşırı islami grupların yeri, Danışman: Sıddık Korkmaz

Yasemin Demirel, Hatay-Samandağ özelinde Nusayrilik ve ziyaret kültürü, Danışman: Sıddık Korkmaz

Fatma Akbaş, Hicrî ilk iki yüzyılda siyâsî, îtikâdî İslam mezhepleri ve coğrafî dağılımı, Danışman: Sıddık Korkmaz

2020 yılında tamamlanan yüksek lisans tezleri

2020 yılında; el-Hallâl'ın Kitâbu's-sünne, el-Ka'bî'nin Makâlât, Şerh Ala ez-Zevrâ li'Devvanî (edisyon kritik), Hulâsâtü'l-Akâid (edisyon kritik), Nehcü'l-Belağa, Şerhu'l-Usûli'l-Hamse ve Haşiye 'ala İsbati'l-Vacib li'd-Devvani eserleri üzerinden çalışmalar yapılmıştır.

Amr bin el-As, Buhârî, Muhammed bin Cerir et-Taberî, M. Zâhid el-Kevserî, Muhammed Hüseyin Fadlallah, Seyyid Kutub, Baha Said, Teftâzânî, İskender Evrenosoğlu, Ahmed Davudoğlu, Ebu'l-Ferec İbnü'l-Cevzî, Muhammed İhsan Oğuz ve İbn Teymiye gibi şahıslar hakkında tezler tamamlanmıştır.

Mezhep, fırka ve inanç grupları hakkında Hanbelîlik hakkında iki diğerleri hakkında birer tez tamamlanmıştır: Eş'arîler ve Mâturidîlerin ihtilafları, Şiî-İmamiyye, Alevi sembolizm, Tahtacılar, Kâkâiyye, Nizârîler ve Çepniler.

Aynı yıl; Endülüs Emevileri, Basra'nın Şiileşmesi, İran'da Sünnî Türkmenler ve Eş-Şebab örgütü gibi siyasetin ön planda olduğu dini-siyasi meselelere yönelik tezler yazılmıştır.

Bunların dışında kavramsal olarak; mehdilik, ritüel olarak; Anadolu Alevîliği'nde Gülbank ve niyaz, dönemsel olarak; Osmanlıda kelam âlimleri konuları çalışılmıştır.

Söz konusu çalışmalar şunlardır:

Mehmet Hilmi Güler, Ebû Bekir el-Hallâl'ın Kitâbu's-sünne adlı eserinin İslam mezhepleri tarihi açısından değerlendirilmesi, Danışman: Kamile Ünlüsoy

Ebubekir Dilli, Muhammed Hüseyin Fadlallah'ın İslam düşüncesindeki yeri, Danışman: Kamile Ünlüsoy

Feride Dallı, Buhârî'nin mezhep anlayışı ve eserlerindeki mezhebî unsurlar, Danışman: Hasan Onat

Zeynep Ülker, İran'da Sünnî Türkmenler, Danışman: Hasan Onat

Elif Oğuz, 5./11. asır Şam bölgesinde Hanbelîlik ve diğer itikadî mezheplerle ilişkileri: Ebü'l Ferec eş-Şirâzî örneği, Danışman: Hasan Onat

Durmuş Yıldız, Sosyo-kültürel ve dinî yönleriyle Tahtacılar: Elmalı-Akçaeniş örneği, Danışman: Ömer Faruk Teber

Mohammed Ahmed Shihab, Ebû'l-Kâsım el-Ka'bî'nin Makâlât'ında Şîa'yı ele alışı, Danışman: Sönmez Kutlu

Burak Yeşil, M. Zâhid el-Kevserî'nin hayatı, eserleri ve Ehl-i hadis'e yaklaşımı, Danışman: Ali Avcu

Nurşen Altundağ, Endülüs Emevilerinde birinci büyük fitne dönemi, Danışman: Osman Aydınlı

Muhammet Öztürk, Baha Said'in hayatı, eserleri ve Anadolu'daki dini gruplara dair düşünceleri, Danışman: Metin Bozkuş

Fikret Can, Şihâbeddîn Sühreverdî'nin Avârifu'l-Ma'ârif adlı eserindeki tasavvufî kavramlar, Danışman: Sayın Dalkıran

Aylin Güneş, Seyyid Kutub'un fikirlerinin Türkiye'ye yansımaları (1970-1980 arası İslamcı dergiler bağlamında), Danışman: Hanifi Şahin

Bahar Çetin, Yazılı kaynaklarına göre Alevi sembolizmi (Hacı Bektâş-ı Velî örneği), Danışman: Hanifi Şahin

Zeynep Keleşoğlu, Muhammed bin Cerir et-Taberî'ye yönelik Şiilik iddiaları, Danışman: Hanifi Şahin

Asıf Ağdağ, Şerhu'l-Akāid temelinde Teftâzânî'nin Mu'tezile eleştirisi, Danışman: Hasan Gümüşoğlu

Habibullah Mohammad Salam, İskender Evrenosoğlu ve mehdilik iddiası, Danışman: Mehmet Çelenk

Abdiwali Ali İbrahım, Eş-Şebab örgütünün teşekkülü, ideolojik yapılanması ve faaliyetleri, Danışman: Mehmet Çelenk

Esra Pekdemir, Anadolu Alevîliği'nde Gülbank ve niyaz anlayışı, Danışman: Harun Yıldız

Bilal Öztürk, Molla Hanefi et-Tebrizi'nin Haşiye 'ala İsbati'l-Vacib li'd-Devvani isimli eserinin kritik ve analizi, Danışman: İbrahim Hakkı İnal

Hasan Çam, 1970'ler Türkiyesi'nde dinde reform tartışmaları: Ahmed Davudoğlu örneği, Danışman: İbrahim Hakkı İnal

Muhammed Nurullah Gündüz, İslam mezhepleri bağlamında Ebu'l-Ferec İbnü'l-Cevzî, Danışman: Metin Bozan

Esra Hikmet Koçoğlu, Mezhepler tarihi açısından Muhammed İhsan Oğuz, Danışman: Mehmet Atalan

Ali Rıza Işın, Basra'nın Şiileşmesi: 19. Yüzyıl, Danışman: Mehmet Ali Büyükkara

Mahır Zakvan Ramzı, El-Hayderî'nin Şerh Ala ez-Zevrâ li'Devvanî adlı eserinin edisyon kritiği ve muhtevasının değerlendirmesi-, Danışman: Mehmet Keskin

Büşra Arı, Islahat sonrası Osmanlıda kelam âlimleri, Danışman: Mehmet Keskin

Selma Yeşilova, İbn Teymiye'ye göre Selef ve Selefiyye, Danışman: Mehmet Keskin

Kaıfı Murad Mosa, Et-Tahtî'nin Hulâsâtü'l-Akâid adlı eserinin edisyon kritiği ve muhtevasının değerlendirilmesi, Danışman: Mehmet Keskin

Ahmed Abdullah Ahmed, Kâkâiyye'nin tarihi ve inançları: 'Kuzey Irak örneği', Danışman: Mehmet Keskin

Rabia Bağmancı, Eş'arîler ve Mâturidîlerin ihtilaf ettikleri noktalarda getirdikleri aklî ve naklî deliller, Danışman: Mustafa Ekinci

Dilek Yetim, İlk kaynaklara göre Sıffîn Savaşı'nda Amr bin el-As'ın rolü, Danışman: Mustafa Ekinci

Emine Yıldırım, Şiî-İmamiyye'nin kaza ve kader anlayışı, Danışman: Burhaneddin Kıyıcı

Yusuf Güleşce, Mâtûrîdîlik'te büyük günah, Danışman: Burhaneddin Kıyıcı

Songül Akman, Yeni ilm-i kelâm döneminde nübüvvet savunusu, Danışman: Burhaneddin Kıyıcı

Gökhan Demirci, Şalpazarı (Ağasar) bölgesi Çepnileri'nin dînî inançsal evreninin incelenmesi, Danışman: Ayhan Işık

Zhyldyz Abdylbaky Kyzy, Eyyûbîler Döneminde Şam bölgesinde Nizârîler ve Râşidüddin Sinân, Danışman: Seyit Bahcıvan

Güler Göçmen, Nehcü'l-Belağa perspektifinden Hz. Ali dönemi olayları, Danışman: Doğan Kaplan

Sıddıka Koyuncu, Kadı Abdülcebbâr'ın Şerhu'l-Usûli'l-Hamse'de İslam mezheplerine bakışı, Danışman: Doğan Kaplan

Abdoulaye Bınate, Fildişi Sahili'nde Mâlikî Mezhebinin yayılması Danışman: Sıddık Korkmaz

2021 yılında tamamlanan yüksek lisans tezleri

2021 yılında şahıs odaklı ona adet tez tamamlanmıştır: Cehm B. Safvân, Molla Muhammed Said Tahıkî, Taşköprizâde İsameddin Ahmed bin Mustafa Efendi, Muhammed Said Ramazan el-Bûtî, Muhammed Ahmed Bin Abdullah, Kâdî Ebû Bekr İbnü'l-Arabî, Yahya b. Ebi'l-Hayr el-İmrani, İbnü'l- Mutahhar el-Hillî, Sadık Albayrak, Ahmet Turan.

İbn Mâce'nin Mukaddime'si, El-Ka'bî'nin Makâlâtı, Kitâbü'l-İmâme ve'r-Red ale'r-Râfiza, Tetkîk-i mesâhif ve müellefât-ı şeriyye meclisi'nde kelâm ve İslâm mezhepleri eserleri gibi dört adet eser endeksli çalışma yapılmıştır. Ayrıca İslam Mecmuası süreli yayını üzerine de bir tez hazırlanmıştır.

Mezhep, fırka, ekol, inanç grupları ve inanç yapılanmaları bağlamında; Şiilik, Eş'arîlik, Selefilik/Vehhâbilik, Mürcie, İhvan–ı Safa, İbadilik, Alevîlik, Caferilik, Kızılbaşlık, Hûsîler, Tulu-ı İslam, Işıkçılar cemaati ile Bâtınî dini yapılanmalar başlıklarıyla on üç çalışma tamamlanmıştır.

Bu tezler dışında biri ilk dönem itikadi meselelerin ele alındığı; Hz. Osman ve Hz. Ali dönemi olayları, diğeri iki itikadi mezhep imamının iman hakkındaki görüşlerinin mukayese edildiği; İmam Mâtürîdî ve İmam Eş'arî'nin iman anlayışlarının karşılaştırılması adlı çalışmalar vardır.

Söz konusu çalışmalar şunlardır:

Mehmet Ferhat İlhan, Eyyûbîler döneminde Eş'arîlik, Danışman: Ömer Faruk Teber

Nesibe Ünce, Ebû'l-Kâsım El-Ka'bî'nin Makâlâtı'nda Hâricî fırkaları ele alış biçimi ve tasnifi, Danışman: Sönmez Kutlu

Nurşen Gelir, Büküş Ebû Nuaym el-İsfahânî'nin Kitâbü'l-İmâme ve'r-Red ale'r-Râfiza isimli eserinin İslâm mezhepleri reddiye literatürü açısından değerlendirilmesi, Danışman: Cemil Hakyemez

Feyza Yaşa Aydın, İran İslam devrimi sonrası Güney Afrika Cumhuriyeti'nde Şiilik, Danışman: Osman Aydınlı

Sena Aşık, Sadık Albayrak'ın hayatı, eserleri ve İslamcılık düşüncesi, Danışman: Metin Bozkuş

Deniz Baykan, İmam Gazzâlî'de İman-Amel ilişkisi, Danışman: Sayın Dalkıran

Bayram Keklik, Ortaya çıkışları, inançları ve Yemen siyasetine etkileri açısından Hûsîler, Danışman: Mehmet Çelenk

Farrukh Aslam, Hint alt kıtasında dini akımlar: Tulu-ı İslam örneği, Danışman: İbrahim Hakkı İnal

Süleyman Sarıgül, 1956-1965 yılları arasında yayınlanan İslam Mecmuası'nda temel dini tartışmalar, Danışman: İbrahim Hakkı İnal

Abdulkerim Özdemir, Modern dönem Türkiye'de dini gruplar: Işıkçılar cemaati, Danışman: İbrahim Hakkı İnal

İlknur Bahadır, Günümüz Umman İbadiliğinde dini tolerans söylemi, Danışman: Halil İbrahim Bulut

Kamile Karağaç, Türkiye'de Caferilik ve Caferiliğe yönelişin sebepleri (İstanbul-Anadolu Yakası örneği), Danışman: Halil İbrahim Bulut

Nesrin Gül, Bâtınî dini yapılanmalarda Tanrı ve tanrısal varlıklar, Danışman: Metin Bozan

İsa Akyüz, Molla Muhammed Said Tahıkî ve Şiîlik ile Vehhâbîliğe yönelttiği eleştiriler, Danışman: Metin Bozan

Cihat Boyacıoğlu, Fransa'da Selefilik/Vehhâbilik ve faaliyetleri, Danışman: Mehmet Dalkılıç

Djavıt Ramadanoskı, Osmanlı müelliflerinin eserlerinde mezhebî konuların incelenmesi (XVI. yüzyıl Taşköprizâde İsameddin Ahmed bin Mustafa Efendi örneği), Danışman: Yusuf Benli

Gülşah Nebioğulları, İhvan–ı Safa'nın itikadî görüşleri, Danışman: Yusuf Benli

Merve Acar, Fıtrat-iman ilişkisi, Danışman: Orhan Aktepe

Emrullah Demir, İbn Teymiyye'den Vehhâbîliğe değişen Mürcie yaklaşımı, Danışman: Adem Arıkan

İshak Ekinci, Muhammed Said Ramazan el-Bûtî'ye göre selef ve Selefilik, Danışman: Mehmet Keskin

Coşkun Borsbuğa, Muhammed Ahmed Bin Abdullah ve Sudan Mehdîlik Hareketi'nin doğuşu, Danışman: Mustafa Ekinci

Zeynep Güneş, Hz. Osman ve Hz. Ali dönemi olaylarının itikâdî mezheplerin doğuşuna etkileri, Danışman: Mustafa Ekinci

Kübra Ateş, Ümeyyeoğulları iktidarını meşrulaştırma çabası: Kâdî Ebû Bekr İbnü'l-Arabî örneği, Danışman: Mehmet Kalaycı

Gülşah Sancak, Yeni ilm-i kelam döneminde insan özgürlüğü problemi, Danışman: Burhaneddin Kıyıcı

Hamısı Iddı Hamısı, Yahya b. Ebi'l-Hayr el-İmrani'nin Zeydileri eleştirisi Danışman: Mehmet Ümit

Hatice Gökdemir, İbnü'l- Mutahhar el-Hillî'nin Eş'arîlik eleştirisi -Nehcü'l-Hakk ve Keşfü's-Sıdk adlı eseri bağlamında-, Danışman: Mehmet Ümit

Esra İkbal Danışan, İmam Mâtürîdî ve İmam Eş'arî'nin iman anlayışlarının karşılaştırılması, Danışman: Ahmet Ak

Mustafa Erdemli, Mühimme Defterlerine göre Kanuni Sultan Süleyman ve II. Selim Dönemi Kızılbaş hareketleri, Danışman: Ayhan Işık

Pakize Özkan, Tetkîk-i mesâhif ve müellefât-ı şeriyye meclisi'nde kelâm ve İslâm mezhepleri eserleri, Danışman: Ayhan Işık

Esra Oruç, Ahmet Turan'ın hayatı, eserleri ve İslam mezhepleri tarihi alanındaki yeri, Danışman: Fevzi Rençber

Yusuf Yiğit, Algı ve gerçeklik bağlamında Cehm B. Safvân, Danışman: Fevzi Rençber

Merve Kaya, Yol Bilim Kültür Araştırma Dergisi'nde sunulan Alevîlik, Danışman: Ümit Erkan

İsa Çubukcu, İslam mezhepleri tarihi açısından İbn Mâce'nin Mukaddime'si, Danışman: Saffet Sarıkaya

2022 yılında tamamlanan yüksek lisans tezleri

Ebû Hanife, Fahreddin er-Râzî, Bedreddin İbn Cemâa, Abdülkâdir Geylânî, Ebü'l-Kâsım el-Ka'bî, Tahir el-Cezairi, Neşvânu'l Himyerî, Molla Ahmed en-Nerâkî, Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır, Roger Garaudy ve Nevzat Kösoğlu hakkında on üç adet tez hazırlanmıştır. Muhammed el-Bâkır hakkında iki çalışma vardır.

Maturidilik, İsmâilîlik, İsnaaşerî Şiiliği, Batı Afrika'da Imamiyye Şiası, Şiî mezhepler, Yezidiler ve Yezidilik gibi mezhepler ile İhvan-ı müslimin gibi oluşumlar üzerinde ikisi Bahaîlik hakkında dokuz adet çalışma yapılmıştır. Kavramsal çalışmalar olarak değerlendirilebilecek iki tez vardır: İmâmet ve velâyet ile Alevi Bektaşi klasik kaynaklarında Peygamberlik.

Bektaşî erkânı, Alevîlerin dinî inanç ve yaşantıları (Kocaeli Ballar Köyü örneği) ile Güney Bulgaristan'da Alevilik-Bektaşilik (Kırcaali-Hasköy örneği) hakkında ritüeller ekseninde spesifik olarak üç adet çalışma; Şiî

gelenekte yeni arayışlar ile İran'da yenilikçi dini düşünce üzerine karşılaştırmalı iki adet tez ve Din görevlilerinin mezhep algısı: Şırnak örneği gibi oldukça güncel bir adet konu hazırlanmıştır.

Azerbaycan'da Sünnî ve Caferî ilişkileri, Afganistan'da Şiilik, Günümüz Alevilerinin Caferiliğe bakışı: İstanbul Avrupa Yakası örneği, Geleneksel Hanbelilik ve Çağdaş Selefilik ilişkisi, Zenci isyanındaki mezhebi unsurlar (255-270/869-883), Hz. Ali'ye karşı savaşanlar (İbn Hazm örneği) ile Safevî dönemi (1501-1736) Şiîliğinde Âmilî ulemânın etkisi gibi konularda mezhepler veya fırkalar arası ilişkiler ile dönemsel ve bölgesel yedi adet konu mukayeseli olarak ele alınmıştır.

Makâlâtü'l-İslâmiyyîn, Es-Sevâdü'l-A'zam, El-lekānî'nin Cevheretü't-Tevhîd şerhleri, İbnü'l-Ehdel'in Keşfü'l-Gıtâ, el-Hasîrî'nin el-Hâvî Fi'l-fetâvâ, Ömeri-Makrizi ve Kalkaşendi örneğinde Memlük tarihçilerinin eserleri, İbn Hazm'ın el-Fasl'ında Mu'tezile, Kutbüddînzâde el-İznîkî'nin risalesi, Ca'fer es-Sâdık ve ona izafe edilen Yıldızname, İbn Battûta Seyahatnâmesi ile Filibeli Ahmet Hilmi'nin Tarih-i İslam kitabı hakkında on bir çalışmada İslam Mezheplerinin ele alınış şekli, tasnif ve değerlendirmeleri gibi konular işlenmiştir. Bunların dışında bir adet süreli yayın yapan Muhibbân dergisi odaklı mezhepleri ele alış şekli üzerinden çalışma tamamlanmıştır.

İslam Mezhepleri tasnif ve değerlendirmeleri hakkında da çalışmalar yapılmıştır: Oryantalizm ve İslam mezhepleri çalışmaları -Wilfred Madelung (1930-) örneği, Abdülkâhir el-Bağdâdî ve Fahreddin er-Râzî' nin İslam mezheplerini tasnif yöntemleri ile İmam Gazali'nin İmamiye Şiası'na bakışı.

Söz konusu çalışmalar şunlardır:

Halil İbrahim Yıldırım, Son dönem türk milliyetçiliği ve islami düşünce: Nevzat Kösoğlu örneği, Danışman: M. Zeki İşcan

Ertan Kara, Bahaîlik; teşkilat yapısı ve Türkiye milli mahfili, Danışman: Ömer Faruk Teber

Fatmanur Uğuz, Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır'ın itikadi İslam mezheplerine bakışı (Hak dini Kur'an dili örneği), Danışman: Ömer Faruk Teber

Kübra Sönmez, Mirza Ali Muhammed'in Bahâiliğin teşekkülüne etkisi, Danışman: Ömer Faruk Teber

Meder Duıshebaev, Ebû'l-Hasan el-Eş'arî (ö.324/935)'nin Makâlâtü'l-İslâmiyyîn adlı eserinde Şiî fırkalar Ve kavramlar, Danışman: Ömer Faruk Teber

Tolga Kaan Değirmenci, Bektaşî erkânında Türk Mitolojisinin izleri (Âyin-i cem örneği), Danışman: Sönmez Kutlu

Rabia Gülşah Birinci, Eşarî makâlât geleneğinde İsmâilîlik ve tasnifi meselesi, Danışman: Sönmez Kutlu

Osman Ömer Orta, Ali el-Kerekî'nin İsnaaşerî Şiiliği üzerindeki etkisi, Danışman: Cemil Hakyemez

Merve Demirtaş, Fahreddin er-Râzî'ye göre Ehl-i Sünnet kavramı, Danışman: Cemil Hakyemez

Fatma Güher, Bedreddin İbn Cemâa ve Sünnî imamet/hilafet anlayışında farklılaşma arayışı, Danışman: Cemil Hakyemez

Elif Gül Özdemir, Türkiye'deki İslamcı dergilerde İhvan-ı müslimin hareketinin algılanış biçimleri, Danışman: Cemil Hakyemez

Huriye Hatiboğlu, Hakîm es-Semerkandî'nin Es-Sevâdü'l-A'zam adlı eserinde İslam mezheplerine bakışı, Danışman: Osman Aydınlı

Brahıma Kouma, Batı Afrika'da Imamiyye Şiası: Mali örneği, Danışman: Osman Aydınlı

Şeyma Köseoğlu Remy, Şiî gelenekte yeni arayışlar- Muhammed Müctehid Şebüsterî örneği, Danışman: Osman Aydınlı

Mehmet Zahit Safa Kansızoğlu, Şehbenderzâde Filibeli Ahmet Hilmi'nin Tarih-i İslam kitabının İslam Mezhepler Tarihi ve kelam açısından incelenmesi, Danışman: Sayın Dalkıran

Hicret Gültekin, İbn Battûta Seyahatnâmesi'nde mezhebî unsurlar, Danışman: Hanifi Şahin

Sibel Kiral, Abdülkâdir Geylânî'de mezhebî unsurlar, Danışman: Hanifi Şahin

Mehmet Vehbi Yavuz, İran'da yenilikçi dini düşünce: Şerîat Sengelecî, Ahmed Kesrevî ve Ali Ekber Hakemîzâde örneği, Danışman: Hasan Gümüşoğlu

Fatih Arslan, Alevîlerin dinî inanç ve yaşantıları (Kocaeli Ballar Köyü örneği), Danışman: Mehmet Çelenk

Zafer Koç, Şiî mezheplerde tevhid anlayışı, Danışman: Harun Yıldız

Nurlan Esimov, Azerbaycan'da Sünnî ve Caferî ilişkileri: Astara iline bağlı Penser köyü örneği, Danışman: Harun Yıldız

Hakan Özgür, İbrahim El-lekānî'nin Cevheretü't-Tevhîd şerhlerinde itikadi farklılaşmalar, Danışman: İbrahim Hakkı İnal

Rüveyda Alpay, Alevi Bektaşi klasik kaynaklarında Peygamberlik tasavvuru, Danışman: Halil İbrahim Bulut

Özlem Demir, Makâlât geleneğinde Ebü'l-Kâsım el-Ka'bî ve mezhepler tarihindeki yeri, Danışman: Halil İbrahim Bulut

Şeymanur Bayyiğit, Günümüz Alevilerinin Caferiliğe bakışı: İstanbul Avrupa Yakası örneği, Danışman: Halil İbrahim Bulut

Fuat Uysal, Hayyatzâde'nin (19. asır) Feridetu's-Seniyye fî Beyâni Akâidi veZe'âimi Tâifeti'l-Yezidiyye adlı eserinde Yezidiler ve Yezidilik, Danışman: Metin Bozan

Zeynep Koyuncu, Mezhepler tarihçilerine göre Hz. Ali'ye karşı savaşanlar (İbn Hazm örneği), Danışman: Mehmet Dalkılıç

Feyzullah Akkavak, Safevî dönemi (1501-1736) Şiîliğinde Âmilî ulemânın etkisi, Danışman: Yusuf Benli

Humaira Mudaqeq, Geçmişten günümüze Afganistan'da Şiilik, Danışman: Yusuf Benli

Fatma Zehra Benli, Oryantalizm ve İslam mezhepleri çalışmaları -Wilfred Madelung (1930-) örneği-, Danışman: Yusuf Benli

İlhan Selçuk Kasırga, Osmanlı son devir ıslahatçı din alimlerinden Tahir el-Cezairi ve itikadi görüşleri, Danışman: Mustafa Yalçınkaya

Öznur Köroğlu, Mezhepler tarihi açısından Ebû Cafer Muhammed Bâkır, Danışman: Mehmet Atalan

Fatma Nur Asil, İmâmet ve velâyetin Efdaliyet açısından nübüvvet karşısındaki durumu: İmâmiyye Şîası ve ehl-i sünnet'in konuya bakışı, Danışman: Mehmet Ali Büyükkara

Hatice Kuluç, Bedrüddîn Hüseyn İbnü'l-Ehdel'in Keşfü'l-Gıtâ adlı eserinde mezhepler ve Eş'arilik, Danışman: Adem Arıkan

Emrah Demiryent, Muhammed b. İbrahim el-Hasîrî'nin el-Hâvî Fi'l-fetâvâ adlı eserinde mezheplere bakışı, Danışman: Adem Arıkan

Yunus Erörs, Muhammed el-Bâkır ve İmâmiyye'deki yeri, Danışman: Mehmet Keskin

Buşra Dalgın, Abdülkâhir el-Bağdâdî ve Fahreddin er-Râzî' nin İslam mezheplerini tasnif yöntemleri, Danışman: Mehmet Keskin

Yusuf Yapıcı, Ömeri, Makrizi ve Kalkaşendi örneğinde Memlük tarihçilerinin eserlerinde islam mezheplerine dair bilgiler, Danışman: Mehmet Kalaycı

Muhammed Emin Aslan, İbn Hazm'ın el-Fasl'ında Mu'tezile, Danışman: Mehmet Kalaycı

Şükrü Yılmaz, Fransa'da çağdaş İslam düşüncesinde yeni arayışlar: 'Roger Garaudy örneği', Danışman: Mehmet Ümit

Şuheda Rukiye Osmanlıoğlu, Neşvânu'l Himyerî ve itikadi-siyasi mezhepleri tasnifi, Danışman: Mehmet Ümit

Tuba Nur Kayapınar, Molla Ahmed en-Nerâkî'nin velayet-i fakih anlayışı -Avâidu'l-Eyyâm adlı eseri bağlamında-, Danışman: Mehmet Ümit

Ayşenur Canbaz, Güney Bulgaristan'da Alevilik-Bektaşilik (Kırcaali-Hasköy örneği), Danışman: Ayhan Işık

Feyza Karapınar, Bir kıyamet alameti olarak Ye'cûc ve Me'cûc, Danışman: Ayhan Işık

Şule Kuzuoğlu, İslam Mezhepleri Tarihi açısından Muhibbân dergisi, Danışman: Ayhan Işık

Sümeyye Ulu, Zenci isyanındaki mezhebi unsurlar (255-270/869-883), Danışman: Muzaffer Tan

Feyzullah Aran, Osmanlı Döneminde Firavun'un imanı meselesi, literatürü ve Kutbüddînzâde el-İznîkî'nin (Ö.885/1480) risalesi, Danışman: Kadir Gömbeyaz

Mahfuz Altun, Din görevlilerinin mezhep algısı: Şırnak örneği, Danışman: Fevzi Rençber

Roman Meraliyev, Geleneksel Hanbelilik ve Çağdaş Selefilik ilişkisi, Danışman: Seyit Bahcıvan

Saıd Zabıullah Qarızada, İmam Gazali'nin İmamiye Şiası'na bakışı, Danışman: Doğan Kaplan

Tuğba Belgemen Ertürk, Ca'fer es-Sâdık ve ona izafe edilen Yıldızname isimli eser, Danışman: Doğan Kaplan

Muhammed Esat Karabağ, XX.YY Anadolusunda Maturidilik, Danışman: Doğan Kaplan

Fatımatül Zehra Ertürk, İmam-ı Âzam Ebû Hanife'nin gerçek ve menkıbevî kimliği, Danışman: Doğan Kaplan

2023 yılında tamamlanan yüksek lisans tezleri

Haricilik, Ahmedilik, Dürzîlik, İbâdîler ve İsmâiliye gibi klasik; Süleymancılık, Tebliğ Cemaati, Cezayir'de İslami hareketler ve İslami Selamet Cephesi ve Taliban hareketi gibi fırka ve grupların dini, siyasi ve dini-siyasi açıdan değerlendirildiği on adet tez yazılmıştır.

Belâzüri'nin Ensâbü'l-Eşrâf İsimli Eseri, Evliya Çelebi Seyahatnamesi, İbnu'l-Cevzî'nin 'Telbisu İblis' adlı eseri, Anadolu Alevîliği ile ilgili yazılan eserlerde kadın algısı ve Kazak şairlerin manzum eserlerinde dini ve itikadi görüşler gibi eser odaklı veya kavramsal beş adet tez tamamlanmıştır.

2023 yılında diğer yıllardan farklı olarak İlami ya da İslamcı dergiler üzerinde yoğunlaşma göze çarpmakta yedi adet çalışma görülmektedir: İslâmî mecmualar, İslamcı dergilerde İran İslam Devrimi algısı, Sebilürreşad Dergisi, Mektup Dergisi, Hilal Dergisi, Sırât-ı Müstakîm/Sebîlürreşâd ve Beyânülhak dergileri ile İslamcı dergilerde Hilafet.

Şafii-Eş'arilerin Hanefî-Mu'tezilî geleneğe bakışı, Mutezile ve Ehl-i Sünnet'e göre insanın özgürlüğü, Mu'tezile ve Ehl-i Sünnet'e göre ilâhî fillerde hikmet, Mâtürîdî ile Zemahşerî'nin nübüvvet anlayışları gibi mezhepler ve mezhep imamları arası mukayeseli dört adet çalışma bulunmaktadır.

Mütevekkil, Emir Timur, Mevlana, Sa'deddin Teftâzânî, Ali Haîfe, Abdülaziz b. Bâz, Nûreddîn es-Sâbûnî, Kırgızistan'da Selefî-Hanefî lider Şamsuddin Abdıkalık Uulu ve Bedri Noyan'ın mezhepler ya da fırka ve inançlar hakkındaki düşüncelerini ele alan dokuz şahıs odaklı çalışma vardır.

Bunların dışında yapılan çalışmaların biri; Tirmiz tarihi, biri de saha çalışması olan; Milli Eğitim Bakanlığı ders kitaplarında Müslüman mezheplerinin ele alınması üzerine incelemedir.

Söz konusu çalışmalar şunlardır:

Yasemin Varlıoğlu, Menemen Cezayir'de İslami hareketler ve İslami Selamet Cephesi, Danışman: Kamile Ünlüsoy

Ahmet Tunahan Akgün, İslâmî mecmuaların İslam mezhepleri tarihi açısından değerlendirilmesi (1908-1928 yılları), Danışman: Ömer Faruk Teber

Zeynep Kertiş Yaman, İtikâdî ve siyâsî zümreleşmelerin psiko-sosyal dinamikleri (Haricilik örneği), Danışman: Sönmez Kutlu

Sümeyye Arslan, Türkiye'deki İslamcı dergilerde İran İslam Devrimi algısı, Danışman: Cemil Hakyemez

Asiye Özoğlu, Fethinden Moğol istilasına kadar Tirmiz tarihi, Danışman: Osman Aydınlı

Şeyma Battal, Büyük Selçukluların ilk döneminde Şafii-Eş'arilerin Hanefî-Mu'tezilî geleneğe bakışı, Danışman: Osman Aydınlı

Mehmet Akif Yılmazer, İsmâiliye'nin Kur'an algısı, Danışman: Ahmet Bağlıoğlu

İsmail Demiray, Bedri Noyan'ın eserlerinde Bektâşilik-Alevîlik, Danışman: Hanifi Şahin

Esma Bedir, Osmanlı İslamcılığı ve Sebilürreşad Dergisinde İslamî yenilenme tartışmaları, Danışman: Hanifi Şahin

Elanur Demirbağa, Belâzüri'nin Ensâbü'l-Eşrâf İsimli Eserinde Hz.Ali ve evladına ait olayların tahlili, Danışman: Hanifi Şahin

Hatice Sulakoğlu, Anadolu Alevîliği ile ilgili yazılan eserlerde kadın algısı, Danışman: Hanifi Şahin

Saliha Şahin, Sünnîlik ve Şiîlik temelinde Emir Timur'un mezhep siyaseti, Danışman: Hasan Gümüşoğlu

Hatice Gürci, Dürzîlikte imâmet ve ulûhiyet ilişkisi, Danışman: Hasan Gümüşoğlu

Muhammed Enes Kocaefe, Türkiye İslamcılığının Taliban algısı (1994-2001), Danışman: Mehmet Çelenk

Serizhan Issakul, Kazak şairlerin manzum eserlerinde dini ve itikadi görüşleri (XX. yy. Sovyet dönemi), Danışman: Mehmet Çelenk

Şeref Safa Şimşek, İbâdîler'de imamet anlayışı, Danışman: Harun Yıldız

Talha Kaya, Türkiye'de İslamcı dergilerin dönemin din anlayışına etkileri: Mektup Dergisi örneği (1985-2010), Danışman: İbrahim Hakkı İnal

Mahmut Çöpoğlu, Türkiye'de İslamcı dergilerin dönemin din anlayışına etkileri: Hilal Dergisi örneği (1958-1993), Danışman: İbrahim Hakkı İnal

Muhammed Yasir Yıldırım, Mevlana'nın Ehl-i Beyt ve Şiiliğe bakışı, Danışman: Halil İbrahim Bulut

Aleyna Kınalı, Evliya Çelebi Seyahatnamesi'nde Anadolu'da dini-mezhebî hayat, Danışman: Halil İbrahim Bulut

Shukhratzhan Isabaev, Kırgızistan'da Selefî-Hanefî lider Şamsuddin Abdıkalık Uulu ve mezhep algısı, Danışman: Muharrem Akoğlu

Zehra Şahin, Abbâsî Halifesi Mütevekkil'in Alioğulları ile ilişkileri (232-247/847-861), Danışman: Muharrem Akoğlu

İsa Güler, Sa'deddin Teftâzânî'nin (722/1322-793/1391) eserlerinin İslam mezhepleri tarihi açısından incelenmesi, Danışman: Yusuf Benli

Ahmet Bağsız, İmam Mâtürîdîye göre ecel ve rızık, Danışman: Mustafa Yalçınkaya

Aydın Öçalan, Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır'ın Hak Dini Kur'an Dili eseri bağlamında büyük günah anlayışı, Danışman: Mustafa Yalçınkaya

Ömer Mercan, Mutezile ve Ehl-i Sünnet'e göre insanın özgürlüğü problemi, Danışman: Orhan Aktepe

Esra Tarhan, Mu'tezile ve Ehl-i Sünnet'e göre ilâhî fillerde hikmet, Danışman: Orhan Aktepe

Şahide Nur Demirbilek, Türkiye İslamcılığı'nın gelenek meselesine bakışı: Sırât-ı Müstakîm/Sebîlürreşâd ve Beyânülhak dergileri örneği, Danışman: Mehmet Ali Büyükkara

Seyyid Muhammed Yavuz, Nûreddîn es-Sâbûnî'nin imâmet anlayışı ve ilk dönem siyâsî olayları değerlendirişi, Danışman: Mustafa Ekinci

Yasin Ökmen, Kırtâs olayı, Danışman: Mustafa Ekinci

Abdullah Akçay, Mâtürîdî ile Zemahşerî'nin nübüvvet anlayışları, Danışman: Ahmet Ak

Abdulhadi Naser, Ahmedilik ve İsrail'deki faaliyetleri, Danışman: Muzaffer Tan

Kanat Zhakenov, Orta Asya'da Süleymancılık: Kazakistan örneği, Danışman: Muzaffer Tan

Şennur Akıncı, 17. yüzyıl Osmanlı âlimi Ali Haîfe ve itikâdî kimliği, Danışman: Kadir Gömbeyaz

Hediye Nur Karakaya, Ebu'l-Ferec İbnu'l-Cevzî'nin 'Telbisu İblis' adlı eserinde mezheplere yaklaşımı, Danışman: Doğan Kaplan

İbrahim Halil Özdemir, Selefi İmam Abdülaziz b. Bâz'ın hayatı, eserleri ve itikâdi görüşleri, Danışman: Doğan Kaplan

Bıbı Samıa Mubashır, Tebliğ Cemaati'nin Afganistan'daki faaliyetleri, Danışman: Doğan Kaplan

Kübra Urhan Uçar, Türkiye'de İslamcılık ve İslamcı dergilerde Hilafet, Danışman: Ümit Erkan

Ömer Yıldız, Günümüzde Milli Eğitim Bakanlığı ders kitaplarında Müslüman mezheplerinin ele alınması üzerine bir inceleme, Danışman: Saffet Sarıkaya

Sonuç

2017-2023 yılları arasında İslam Mezhepleri Tarihi alanında yapılan tezlerin tasnif ve değerlendirmesini yapmaya çalıştık. Öncelikli olarak tespit ettiğimiz bazı durumlar vardır. İslam Mezhepleri Tarihi alanında çalışan bazı akademisyenler doğrudan Kelam ilminin ilgilendiren konular çalıştırmışlardır. Ahiret inancı, insanın mahiyeti, şefaat inancı, büyük günah, nübüvvet, iman-amel ilişkisi, fıtrat-iman ilişkisi ve Ye'cûc ve Me'cûc gibi konular örnek verilebilir. Benzer şekilde doğrudan tasavvufi yapıların İslam Mezhepleri Tarihi açısından incelendiği tasavvuf kavramları üzerine bir, diğer etkiler açısından iki konu çalışılmıştır. Yabancı öğrencilerden on dört tanesi kendi ülkelerindeki mezhep, ekol, fırka, akım, kişi ya da kavram üzerinde çalışma yapmıştır.

Kişi odaklı olarak hemen her döneme ait isimler üzerinde çalışmalar yapıldığı görülmüştür; Cehm b. Safvân, Ebû Hanîfe, Teftazânî, İbn Hazm, İbn Teymiyye üzerine ikişer; Aliya İzzetbegoviç hakkında şahıs odaklı üç adet tez tamamlanmıştır.; Tarihçi Muhammed bin Cerir et-Taberî hakkında iki tez; Şia mezhebinden Muhammed el-Bâkır ve Muhakkık Hillî hakkında ikişer çalışma yazılmıştır.

Amr bin el-As, Buhârî, Ebû'l Hüseyin el-Hayyât, Zemahşerî, Şehristânî, Fahreddin er-Râzî, Abdülkahir el-Bağdadi, Ebu'l-Leys Es-Semerkandî, Nûreddîn es-Sâbûnî, Seyfuddin el-Amedî, Ebû Reşîd en-Nîsâbûrî, Dârimî, Kâsım er-Ressî, Dırâr B. Amr, İbnü'r-Râvendi, ve İbnü'l-Melâhimî el-Hârezmî gibi kişiler hakkında şahıs merkezli birer tez yazılmıştır.

Ali Şeriati, Ebu'l-a'lâ el-Mevdûdî, Seyyid Kutub, Malik bin Nebi, Roger Garaudy ve Muhammed Said Ramazan el-Bûtî gibi eser ve düşünceleriyle ülkemizde de etki uyandıran şahıslar hakkında; İskender Evrenosoğlu, Ahmed Davudoğlu Sadık Albayrak, Bedri Noyan gibi farklı alanlarda farklı yönleriyle ön plana çıkan kişiler hakkında birer tez yapılmıştır.

Ethem Ruhi Fığlalı, Mustafa Öz, Ahmet Turan gibi İslam Mezhepleri Tarihçileri yanında; Mehmet Akif Ersoy, Erol Güngör, Nevzat Kösoğlu, Nurettin Topçu, Tahir Harimi Balcıoğlu, Mehmet Şemseddin Günaltay ve Muhammed İhsan Oğuz gibi düşünürler hakkında mezhepler-fırkalar-ekollerle ilgili düşünceleri üzerinden birer çalışma tamamlanmıştır.

Muhtâr es-Sekafî gibi tartışmalı; Mevlâna, Ebû Sâlim El-Ayyâşî ve Abdülkâdir Geylânî gibi sûfî; İmam Birgivî, M. Zâhid el-Kevserî, ve Ebu'l-Ferec İbnü'l-Cevzî gibi çok yönlü; Şemseddin ed-Dameğânî gibi fakih; tarihçi Ya'kubî; şii alim ve siyasetçiler İbnü'l- Mutahhar el-Hillî, Tabâtabâî, Küleynî, Âyetullah Humeyni, Muhammed Hüseyin Fadlallah hakkında birer tez tamamlanmıştır.

Mihne sürecini tersine çeviren halife Mütevekkil; Timur devletinin ilk hükümdarı Emir Timur; son dönem müfessirlerden Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır ve oryantalist St. John Bridger Philby üzerinden şahıs odaklı birer tez çalışılmıştır.

Mezhep-fırka-ekol ve inanç grupları olarak ilk dönemlerden günümüze kadar çalışmalar yapıldığı tespit edilmekle birlikte en çok çalışma ülkemizdeki inanç gruplarıyla alakalıdır. Çağdaş İslami akımlar, tarikat ve cemaatler ya da vakıf ve dernek çatısı altında faaliyet gösteren oluşumlar hakkında çalışma yetersizdir. Ehl-i sünnet mezheplerden Maturidilik ve Hanbelîlik hakkında ikişer; Eş'arîlik, Selefilik/Vehhâbilik, yeni Selefilik, Mürcie gibi klasik, Bâtınî dini yapılanmalar, İhvan-ı Safa, Hûsîler, Tulu-ı İslam, Süleymancılık, Tebliğ cemaati, Işıkçılar cemaati ile İhvan-ı müslimin gibi oluşumlar üzerine birer tez yazılmıştır. Mezhepler arası etkileşim

üzerine de; Eş'arilik-Malikilik ilişkisi ile Mu'tezile-Şia etkileşimi, Mâturîdî-Mu'tezile karşıtlığı, Eş'arîler ve Mâturidîlerin ihtilafları hakkında tezler yapılmıştır.

Nusayrilik ile Alevilik-Bektaşilik, İmamiyye Şiası hakkında dörder; Alevî-Bektâşî kaynakları, Hâricîlik, Selefilik ve Bahailik hakkında üçer; Yezidilik, Şia, Şiî mezhepler, İbâdîler, Caferilik, Alevilik, Bâtınîlik ve İsmâilîlik hakkında ikişer; Cebriyye, Zeydiyye, Acâride, Kadıyanilik, Neccâriyye, Ahmedilik, Dürzîlik, Şiî gelenekte yeni arayışlar ile İran'da yenilikçi dini düşünce üzerine inanç fırkalarıyla alakalı birer çalışma yapılmıştır.

Diğerlerine göre daha spesifik olarak bölge odaklı; Kütahya-Hisarcık Aleviliği, Hacıbektaş Alevileri, Antalya Türkmen Alevileri, Bingöl'de Alevilik, Alevîlerin dinî inanç ve yaşantıları (Kocaeli Ballar Köyü örneği), Güney Bulgaristan'da Alevilik-Bektaşilik (Kırcaali-Hasköy örneği), Abdal-Alevilik ilişkisi, Anadolu Aleviliği, Kızılbaşlık, Alevi sembolizmi, Bektaşî erkânı, Dede Garkın Ocağı, Tahtacılar, Kâkâiyye, Nizârîler ve Çepniler ile ilgili birer çalışma yapılmıştır.

Endülüs Emevileri, Basra'nın Şiileşmesi, İran'da Sünnî Türkmenler, Libya'da senusilik hareketleri, Afganistan'da Şiilik, Cezayir'de İslami hareketler, İslami Selamet Cephesi, Taliban hareketi ve Eş-Şebab örgütü gibi siyasetin ön planda olduğu dini-siyasi meselelere yönelik tezler yazılmıştır. Siyaset ile bağlantılı olarak; Cumhuriyet dönemi Alevi toplum devlet ilişkisi, Erenköy Cemaati örneğinde din-siyaset ilişkisi ile 1960'lı yıllar dini akımlar gibi çalışmalar yapılmıştır.

Kavramsal çalışmalar: Mehdilik hakkında üç; Şefaat hakkında iki, siyaset ya da inanç meselelerine dayandırılan Keramet, Kadıyanilerde Vahiy, Emr-i bi'l ma'rûf ve nehy-i ani'l münker, Tahkim meselesi, Şiî imamet nazariyesi, İmâmet ve velâyet, Alevi-Bektaşi klasik kaynaklarında Peygamberlik, hilâfet, DEAŞ, kadın imgesi, İslamofobi hakkında birer adet kavramsal çalışma ile ritüel olarak; Anadolu Alevîliği'nde Gülbank ve niyaz üzerine bir tez tamamlanmıştır.

Eser Çalışmaları: Eser tahkik-tahlil ve eserden hareketle mezhep görüşleri, diğer mezheplere eleştiriler ve düşünce üzerine Makâlât'ü'l-İslâmiyyîn ile el-Ka'bî'nin Makâlât'ı hakkında ikişer çalışma; Kâşifü'l- Esrâr ve Dâfiul'l-Eşrâr, Evâilü'l-Makâlât, Nehcu'l Belâğa, el-Fark Beyne'l-Fırak, el-Milel ve'n-Nihal, 'el-Kenzu'l-Hafî fî İhtiyârâti's-Safî, Kitabu'l-Akdes, Zübdetü'l-Akâid Nuhbetü'l-Fevâid, Risâle li Hakkı'z-Zenâdıka, Tefsîrü'l-Menâr, Tabsiratü'l-Avâm, el-Maârif, el-Hallâl'ın Kitâbu's-sünne, Şerh Ala ez-Zevrâ li'Devvanî (edisyon kritik), Hulâsâtü'l-Akâid (edisyon kritik), Nehcü'l-Belağa, Şerhu'l-Usûli'l-Hamse ve Haşiye 'ala İsbati'l-Vacib li'd-Devvani, İbn Mâce'nin Mukaddime'si, Kitâbü'l-İmâme ve'r-Red ale'r-Râfiza, Tetkîk-i mesâhif ve müellefât-ı

şeriyye meclisi'nde kelâm ve İslâm mezhepleri eserleri, Es-Sevâdü'l-A'zam, El-lekānî'nin Cevheretü't-Tevhîd şerhleri, İbnü'l-Ehdel'in Keşfü'l-Gıtâ, el-Hasîrî'nin el-Hâvî Fi'l-fetâvâ, Ömeri-Makrizi ve Kalkaşendi örneğinde Memlük tarihçilerinin eserleri, İbn Hazm'ın el-Fasl'ında Mu'tezile, Kutbüddînzâde el-İznîkî'nin risalesi, Ca'fer es-Sâdık ve ona izafe edilen Yıldızname, İbn Battûta Seyahatnâmesi ile Filibeli Ahmet Hilmi'nin Tarih-i İslam, Belâzüri'nin Ensâbü'l-Eşrâf isimli eseri, Evliya Çelebi Seyahatnamesi, İbnu'l-Cevzî'nin 'Telbisu İblis' adlı eseri, Anadolu Alevîliği ile ilgili yazılan eserlerde kadın algısı ve Kazak şairlerin manzum eserlerinde dini ve itikadi görüşler gibi İslam Mezhep-fırka-ekol ve akımlarının ele alınış şekli, tasnif ve değerlendirmeleri üzerine birer tez tamamlanmıştır.

Dergiler: İslam Mecmuası ile Muhibbân dergisi süreli yayınları üzerine de birer tez hazırlanmıştır. 2023 yılında diğer yıllardan farklı olarak İslami ya da İslamcı dergiler üzerinde yoğunlaşma göze çarpmakta mezhepleri ele alış şekilleri üzerinden yedi adet çalışma görülmektedir: İslâmî mecmualar, İslamcı dergilerde İran İslam Devrimi algısı, Sebilürreşad Dergisi 2, Mektup Dergisi, Hilal Dergisi, Sırât-ı Müstakîm ve Beyânülhak dergileri ile İslamcı dergilerde Hilafet.

Mukayeseli çalışmalar: Mezheplerin görüşlerine Kur'an'dan getirdikleri deliller hakkında, Hicrî ilk iki yüzyılda siyâsî, îtikâdî İslam mezhepleri, Hz. Osman ve Hz. Ali dönemi olayları ile Hz. Ali'ye karşı savaşanlar (İbn Hazm örneği) gibi konularda mezhepler veya fırkalar arası ilişkiler ele alınmıştır. Şia-Ehl-i sünnet yakınlaştırması üzerine, Mâturîdî-Nesefî ve eserleri üzerinden karşılaştırma, Ehl-i Hadis ve Ehl-i Rey'in görüşlerinin karşılaştırılması, İmam Mâtürîdî ve İmam Eş'arî'nin iman anlayışlarının karşılaştırılması, Oryantalizm ve İslam mezhepleri çalışmaları -Wilfred Madelung (1930-) örneği, Abdülkâhir el-Bağdâdî ve Fahreddin er-Râzî' nin İslam mezheplerini tasnif yöntemleri, İmam Gazali'nin İmamiye Şiası'na bakışı, Şafii-Eş'arilerin Hanefî-Mu'tezilî geleneğe bakışı, Mutezile ve Ehl-i Sünnet'e göre insanın özgürlüğü, Mu'tezile ve Ehl-i Sünnet'e göre ilâhî fillerde hikmet, Mâtürîdî ile Zemahşerî'nin nübüvvet anlayışları, Günümüz Alevilerinin Caferiliğe bakışı: İstanbul Avrupa Yakası örneği, Geleneksel Hanbelilik ve Çağdaş Selefilik ilişkisi gibi dönemsel ve bölgesel konular mukayeseli olarak çalışılmıştır.

Dönemsel olarak; Osmanlıda kelam âlimleri ile Safevî dönemi (1501-1736) Şiîliğinde Âmilî ulemânın etkisi, bölgesel olarak; doğrudan ülkemiz dışıyla ilgili Libya'da tasavvuf, Azerbaycan'da Sünnî ve Caferî ilişkileri, Afganistan'da Şiilik, Zenci isyanındaki mezhebi unsurlar (255-270/869-883), Almanya'da radikal dini gruplar konuları çalışılmıştır. Yakın zamana dair tezlerden biri Osmanlıdan Cumhuriyete geçişte mezheplere bakış açılarına dair, diğeri Ortadoğu mezhep politikaları hakkında siyasal bakış sunan bir çalışmadır.

Sonuç olarak İslam Mezhepleri Tarihi alanını doğrudan ya da dolaylı ilgilendiren kişi, olay, olgu, inanç, kavram, dönem ve eserler üzerinde yapılacak çalışmaların İslam Mezhepleri Tarihi yöntem ve ilkeleri çerçevesinde çalışılması büyük önem arz etmektedir. Elbette konulara multidisipliner açıdan bakılması ve çalışılması alana çok ciddi katkılar sunacaktır. Ancak ortaya metodolojik bir problem çıkartmamaya dikkat edilmelidir. Çok yönlü şahıslar çalışılırken bu problem görülmektedir. İslam Mezhepleri Tarihi alanında yapılacak çalışmaların henüz çalışılmamış, çalışılmışsa dahi belli açılardan ele alınmış ancak başka açılardan değerlendirilmeye ihtiyaç duyan ve bilimsel anlamda bir boşluğu dolduran konulardan seçilmelidir.

Kaynakça

Ağdağ, A. (2020). Şerhu'l-Akāid temelinde Teftâzânî'nin Mu‘tezile eleştirisi. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Doç. Dr. Hasan Gümüşoğlu), YÜLEE, Yalova.

Akyol, T. (2019). İbn Teymiyye düşüncesinde Ehl-i Beyt. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Doç. Dr. Hanifi Şahin), AÜSBE, Ankara.

Apaydın, H. (2019). Nehcu'l Belâğa'nın kaynakları, inşa süreci ve Şiilik üzerindeki tesiri. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Hasan Onat), AÜSBE, Ankara.

Aslan, S. (2017). Ortadoğu coğrafyasında mezhep politikaları: Türkiye, İran ve Suudi Arabistan örneği. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Harun Yıldız), OMÜSBE, Samsun.

Avcu, A. (2018). İslam Mezhepleri Tarihi Bilim Dalı’nda Yapılan Yüksek Lisans Tezlerinin Bir Değerlendirmesi. İslâmi Araştırmalar, 29 (3), 399-421.

Bayyiğit, Ş. (2022). Günümüz Alevilerinin Caferiliğe bakışı: İstanbul Avrupa Yakası örneği. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Halil İbrahim Bulut), İÜSBE, İstanbul.

Boyacıoğlu, C. (2021). Fransa'da Selefilik/Vehhâbilik ve faaliyetleri. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Mehmet Dalkılıç), İÜSBE, İstanbul.

Coşkun, H. İ. (2019). Ebu'l-a'lâ el-Mevdûdî'nin imamet anlayışı. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Doç. Dr. Doğan Kaplan), NEÜSBE, Konya.

Çamur, O. (2017). Cehm b. Safvan'ın itikadî görüşleri ve tesirleri. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Yusuf Benli), EÜSBE, Kayseri.

Çap, M. (2018). 1960'lı yıllar sonrası dini akımlar: Nesil Grubu örneği. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Dr. Öğr. Üyesi İbrahim Hakkı İnal), OMÜSBE, Samsun.

Dallı, F. (2020). Buhârî’nin mezhep anlayışı ve eserlerindeki mezhebî unsurlar. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Hasan Onat), AÜSBE, Ankara.

Değirmenci, T. K. (2022). Bektaşî erkânında Türk Mitolojisinin izleri (Âyin-i cem örneği). Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Sönmez Kutlu), AÜSBE, Ankara.

Demir, E. (2021). İbn Teymiyye'den Vehhâbîliğe değişen Mürcie yaklaşımı. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Doç. Dr. Adem Arıkan), İÜSBE, İstanbul.

Ersoy Şentürk DEAŞ ve itikad anlayışı. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Orhan Aktepe), EBÜSBE, Erzincan. (2019).

Güleş, M. (2018). Dede Garkın Ocağı (Malatya örneği). Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Mustafa Ekinci), HÜSBE, Şanlıurfa.

Hatiboğlu, H. (2022). Hakîm es-Semerkandî'nin Es-Sevâdü'l-A'zam adlı eserinde İslam mezheplerine bakışı. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Osman Aydınlı), AÜSBE, Ankara.

Işılak, D. Y. Makalat müelliflerine göre ilk ihtilaf konuları. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Muharrem Akoğlu), EÜSBE, Kayseri. (2017).

Işın, A. R. (2020). Basra'nın Şiileşmesi: 19. Yüzyıl. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Mehmet Ali Büyükkara), MÜSBE, İstanbul.

Kara, E. (2022). Bahaîlik; teşkilat yapısı ve Türkiye milli mahfili. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Ömer Faruk Teber), AÜSBE, Antalya.

Karayiğit, K. (2017). Tarihi süreçte Ca'feriyye kavramı. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. A. Bülent Ünal, DÜSBE, İzmir.

Kasırga, İ. S. (2022). Osmanlı son devir ıslahatçı din alimlerinden Tahir el-Cezairi ve itikadi görüşleri. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mustafa Yalçınkaya), EBÜSBE, Erzincan.

Keklik, B. (2021). Ortaya çıkışları, inançları ve Yemen siyasetine etkileri açısından Hûsîler. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Çelenk), UÜSBE, Bursa.

Lök, A. (2011). İslâm mezhepleri tarihinde bir ilke olarak El-emr bi'l-ma'rûf ve n-nehy ani'l-münker: Hâricîlik ve Mu'tezile örneğinde bir karşılaştırma. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. M. Zeki İşcan), AÜSBE, Erzurum.

Menemen, Y. V. (2023). Cezayir'de İslami hareketler ve İslami Selamet Cephesi. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Doç. Dr. Kamile Ünlüsoy), SDÜSBE, Isparta.

Orta, O. Ö. (2022). Ali el-Kerekî'nin İsnaaşerî Şiiliği üzerindeki etkisi. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Cemil Hakyemez), HÜLEE, Çorum.

Öztürk, A. (2018). Raşid el-Gannûşî ve siyaset anlayışı. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Dr. Öğr. Üyesi Ahmet Bağlıoğlu), FÜSBE, Elazığ.

Öztürk, M. (2020). Baha Said'in hayatı, eserleri ve Anadolu'daki dini gruplara dair düşünceleri. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Metin Bozkuş), CÜSBE, Sivas.

Öztürk, R. (2019). Gençlerin ahiretle ilgili düşüncelerinin kelâmî açıdan değerlendirilmesi (Uşak Üniversitesi örneği) Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Sayın Dalkıran), UÜSBE, Uşak.

Raslan, M. M. (2018). Libya'da Senusilik hareketi. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof.Dr. Mehmet Atalan), KÜSBE, Kastamonu.

Uysal, F. (2022). Hayyatzâde'nin (19. asır) Feridetu's-Seniyye fî Beyâni Akâidi veZe'âimi Tâifeti'l-Yezidiyye adlı eserinde Yezidiler ve Yezidilik. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Metin Bozan), DÜSBE, Diyarbakır.

Ünal, N. (2019). İmam Mâturîdî, İmam Eş'arî ve Kâdî Abdülcabbar'a göre şefaat inancı. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Ahmet Ak), KSÜSBE, Kahramanmaraş.

Yeşil, B. (2020). M. Zâhid el-Kevserî'nin hayatı, eserleri ve Ehl-i hadis'e yaklaşımı Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Doç. Dr. Ali Avcu), SCÜSBE, Sivas.

Yıldız, Ö. (2023). Günümüzde Milli Eğitim Bakanlığı ders kitaplarında Müslüman mezheplerinin ele alınması üzerine bir inceleme. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Mehmet Saffet Sarıkaya), SDÜSBE, Isparta.

Yıldırım, H. İ. (2024). Son dönem türk milliyetçiliği ve islami düşünce: Nevzat Kösoğlu örneği. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Prof. Dr. Mehmet Zeki İşcan), AÜSBE, Erzurum.

Yılmaz, A. Y. (2019). Tabâtabâî'nin el-Mîzân tefsirinde Hz. Adem -yaratılışı ve hayatı-. Yayınlanmamış Yüksek lisans tezi, (Danışman: Doç. Dr. Mehmet Ümit), MÜSBE, İstanbul.